Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН
№ 4 (14.167).
1969 ЯНВАРЬ 5 ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ. Урганч шаҳрида янги уй-жой массиви қад кўтармоқда. Уни Урганч уйсозлик комбинатининг бинокорлари барпо этмоқдалар. Утган йилнинг иккинчи ярмида бинокорлар 20 га яқин тўрт қаватли уйни фойдаланишга топширган эдилар. Суратда: навбатдаги уйни фойдаланишга топшириш тараддуди кўрилмоқда.

К. Отаев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ

Эркин Валиевнинг бутун онгли ҳаёти республика металлурглари қизғин фаолияти билан чамбарчас боғлиқ. Ҳаётга йўлланмани ҳам унга шу жонажон коллективи — Ўзбекистон металлургия комбинати коллективи берди. Улуғ Ватан урушининг оғир дамларида маҳаллий кадрлар тайёрлаш масаласини Ўзбекистон партия ташкилоти муҳим жанговар ишлардан бири сифатида билиб, заводга янги қабул қилинган шогирдларни, бўз йигитларни мамлакатимиз металлургиясининг юраги — Уралга ҳунар ўрганишга юборди. Уқишга юборилган ўн етти қалдиргоч орасида ўспирин йигит Эркин Валиев ҳам бор эди.

Мана энди ҳозирги кунда у йирик корхона коммунистларининг етакчиси, партия комитетининг секретари. Коммунистлар ҳам, заводнинг қолган меҳнат аҳли ҳам партком секретарини чуқур ҳурмат қилишади, қувончларини у билан баҳам кўришади, ташвишларини ўртоқлашади.

Ҳаниша омма орасида бўлиб, унинг талаб ва эҳтиёжларига сезгирлик билан муносабатда бўлаётган, коммунистларнинг коллективдаги авангардлик ролини оширишга эришаётган, ҳар бир партия аъзоси ва партия аъзолигига кандидатда ўз партия ташкилотининг ҳаниқий хўжайини ва унинг фаолияти учун шахсан масъулиятли деган ҳисни сингдирилган кишигина коммунистларнинг оммнинг ҳурмат-эътиборига сазовор бўлади. Республикамиз халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида жанговар иш олиб бораётган партия ташкилотлари секретарларининг кўпчилиги шундай кишилардир.

Шу туфайли ҳам беш йилликнинг учинчи йили саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда муваффақиятлм адо этилди. Янги йилдаги режаларимиз эса яна ҳам улуғвор. Республикамиз меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги юбилейи шарафига зиммаларига олган мажбуриятнинг асосий қисмини шу йили бажарадилар. Бу мажбуриятлар эса юксак, Янги йилда қиладиган ишларимиз, амалга оширадиган режаларимиз яқиндагина ўз ишини тамомлаган Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўртинчи сессиясида аниқ-равшан белгилаб берилди. Фақат марказлашган капитал маблағларнинг ўзи салкам бир ярим миллиард сўмни ташкил этади. Демак, бу маблағларнинг тўла ўзлаштирилиши туфайли республикамизда янги-янги гигант корхоналар, мактаб ва касалхоналар, меҳнат аҳли учун шинам ва кўркам уй-жойларга эга бўламиз. Тошкент ва Навоийдаги нурхоналар ишга туширилади, пахта далаларининг меҳнаткашларига янги кимёвий ўғитлар, пахта териш машиналари ва бошқа хил механизмлар етказиб берилади.

Қишлоқ меҳнаткашларининг олдида ҳам чатта вазифалар турибди. Бу вазифаларни амалга оширишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети янги пахтачилик совхозлари ташкил этиш, Олмалиқда улкан химия корхонаси қуриш, пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисида қабул қилган қарорлари муҳим омил бўлади.

Пахтанинг ялпи ҳосилини ошириш, яъни бултургн пландагига нисбатан 120 минг тонна қўп етиштиришдек интернационал бурчимизни адо этишда ҳамма резерв ва имкониятларни ишга солишимиз зарур. Бу йил чигит экиладиган майдонлар 80 минг гектар кенгайтирилиши, ҳосилдорлик оширилиши, она-Ернинг саховатли бағридан фан ютуқлари ва илғор тажрибани пайванд қилиб мўл ҳосил ундириш лозим.

Бу катта вазифаларни амалга оширишнинг тақдири ишлаб чиқариш коллективлари ва уларнинг авангарди бўлган партия ташкилотлари, бу ташкилот секретарларига бевосита боғлиқ. Чунки, ҳозир республикамиз қишлоқларида салкам 200 минг коммунист меҳнат қилмоқда. Улар уюшган колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари мураккаб ва масъулиятли вазифаларни ҳал этишга қодир эканликларини амалда исботламоқдалар.

Бир вақтлари ўз сафида 15-20 коммунистни уюштирган партия ташкилоти ҳақида фахр билан ҳикоя қилинарди. Эндилнда аҳвол бутунлай бошқача. Ҳозир ҳар бир колхоз ё совхоз партия ташкилоти ҳисобида ўттизинчи йилларда бутун бир район партия ташкилоти эга бўлган коммунистлар бор! Ҳозир ҳар бир колхоз партия ташкилоти ўрта ҳисобда 87 коммунистни, совхоз партия ташкилоти эса 120 коммунистни бирлаштириб турибди. Кейинги икки йил ичидагина қишлоқларимиздаги партия ташкилотлари составида 2 мингдан ортиқ цех партия ташкилоти ва партия группаси тузилди. Ҳозир уларнинг сони 14 мингдан ошиб кетди.

Бу ҳол партиявий иш марказини бевосита ишлаб чиқаришга тагин ҳам яқинлаштириш имконини бермоқда. Партия комитетлари ўзлари иш олиб бораётган коллективга гоявий ва ташкилотчилик таъсирини кенг кўламда ўтказиш, ҳар бир кишини ўз таъсир доирасига тортиш имкониятига эга бўлдилар.

Бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини кучайтиришга партиямиз ҳамиша катта эътибор бериб келмоқда. Партия XXIII съездида бошланғич партия ташкилотлари тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш юқори партия органларининг бурчи эканлиги алоҳида таъкидланди. Бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий фаолиятини кучайтириш масалалари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг V ва XII пленумларида махсус муҳокама этилди.

Ушбу вазифаларни амалга ошириш — бошланғич партия ташкилотларининг омманинг жанговар ташкилотчиси ва сиёсий тарбиячиси деган бурчини тўла адо этиши учун область, шаҳар, район партия комитетлари қайғуришлари, бу масала билан кун сайин мунтазам шуғулланишлари лозим бўлади.

Утган йилнинг сўнгги ойларида республикамизнинг ҳамма бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтган партия ҳисобот-сайлов йиғилишлари бошланғич ташкилотларнинг навбатда қилинадиган вазифаларини белгилаб берди. Вазифа — коммунистларнинг ана шу энг обрўли йиғинларида — олий орган бўлган партия ҳисобот-сайлов йиғилишларида коммунистлар берган наказни, йиғилиш қарорига ёзиб қўйилган кечиктириб бўлмайдиган конкрет вазифаларни тўла-тўкис амалга оширишдан иборат. Шунга эришиш керакки, ҳар бир партия ташкилотида коммунистларнинг ва партиясиз активларнинг ташаббуси ҳамиша жўш уриб турсин, партия ва ҳукумат директиваларини бажаришда, улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган кунининг муборак юз йиллиги шарафига бошланиб кетган умумхалқ мусобақасини тагин ҳам авж олдиришда ягона маслакдаги кишилар — коммунистларнинг ибрат ва намунаси ҳамма жойда яққол кўриниб турсин.

ЛЕНИНЧА меҳнат вахтасида

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ЧИРЧИҚ — ҚИШЛОҚ ҲЎЖАЛИГИГА

КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми мамлакатимиз экономикасининг муҳим тармоғи бўлган қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги тадбирларини белгилаб берди. Пленум қарорларида таъкидлаб ўтилганидек, қишлоқ хўжалигини химиялаштириш, экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаштиришда деҳқонлар билан саноат корхоналарининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш катта аҳамиятга эга.

Чирчиқ саноат корхоналарининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини бажара бориб, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Улар шаҳримиз оталиққа олган Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли совхоз, Терешкова номли, Энгельс номли, Калинин номли, Свердлов номли колхозларнинг 200 дан ортиқ пахта териш машиналари, автоприцеплар, юк ортиш техникаларини ремонт қилиб бердилар.

Булардан ташқари шаҳар саноат корхоналарининг ишчилари Тошкент, Тўйтепа, Янгибозор, Жумабозор пахта тозалаш заводларининг қуритиш цехларини сифатли ремонтдан чиқардилар. Бу заводларга етарли миқдорда пайвандлаш электродлари, слесарлик асбоблари, запас қисмлар етказиб бердилар. Пахта териш мавсумида Тошкент областининг колхоз ва совхозларига қишлоқ хўжалик асбоб-ускуналарини ремонт қиладиган кўчма устахоналар билан бирга махсус ремонтчи бригадалар юборилди. Улар пахта териш техникасини, юк ташиш транспортларини дала шароитида ремонт қилишда катнашдилар.

Тошкент области қишлоқ хўжалигини электрлаштиришда Чирчиқ ГЭСлари каскади, шаҳар электр тармоқлари хўжалиги муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Чирчиқ электр тармоғи хўжалиги хизмат кўрсатаётган Оржоникидзе районидаги 7 колхоз, 2 совхоз тўлиқ электрлаштирилди. Бу колхоз ва совхозларнинг электр тармоқлари, трансформатор подстанциялари Чирчиқ энергетиклари томонидан назорат қилиб борилмоқда.

Сўнгги икки йил давомида Оржоникидзе районига 27 километр узунликдаги электр узатгич линияси қуриб берилди. Натижада «Қизил туғ» колхозида 2 та чорвачилик фермаси, 2 та бригада электрлаштирилди. Чирчиқ ГЭСлари каскадининг иштирокида «Ленинград» колхозининг чорвачилик фермаси электрлаштирилиб, сут совуш агрегати монтаж қилинди, шунингдек чорва молларга озуқа тайёрлаш ишлари механизациялаштирилди. Фрунзе номли колхознинг чорвачилик, парандачилик фермалари тўлиқ электрлаштирилди.

Шу кунларда Жданов номли, «Қозоғистон XX йиллиги» колхозларининг парник хўжаликларини электрлаштириш юзасидан техника ҳужжатлари тайёрланмоқда.

Қишлоқ хўжалик экинлари маҳсулдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик ишларини комплекс механизациялаштиришда Чирчиқ электрохимия комбинати, «Чирчиқсельмаш» заводи муҳим роль ўйнайди. Электрохимия комбинатининг механизаторлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларига жавобан самарали меҳнат қилиб, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ва реализация қилиш йиллик планини муддатидан илгари 23 декабрда бажардилар. Пландан ташқари кўплаб минерал ўғит ишлаб чиқарилди. Кимёгарлар аммиак ишлаб чиқаришни бир неча ўн миниг тоннага кўпайтиришлари, карбамид цехини реконструкция қилиб, ишлаб чиқариш қувватини анча оширишлари лозим. Шу кунларда ишлаб чиқарилаётган минерал ўғитлар сифатини яхшилаш борасида қатор илмий-техника тадбирлари амалга оширилмоқда.

«Чирчиксельмаш» заводи ишлаб чиқараётган «СКО-4» кўрак териш машинаси, «КРХ-4» чопиқ культиваторлари, «ЛС-1» луб экинлари толасини ажратадиган машиналар қишлоқ хўжалик ходимларига жуда кўл келмоқда. Ўтган йилнинг тўртинчи кварталида «КЗУ-0,3» маркали зовур қазиш машинаси ишлаб чиқариш муваффақиятли ўзлаштирилди. Корхона коллективи партиямиз Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларига жавобан 3100 дона ана шундай машина тайёрлаб чиқарди.

Шу кунларда «Чирчиқсельмаш» заводида икки хил янги қишлоқ хўжалик машинаси — «ЧН-4» ер текисловчи грейдер, «СКО-8» кўрак териш машинасининг тажриба нусхаси тайёрланиб синовдан ўтказилмоқда. «ЧН-4» ер текислаш грейдерининг ҳар биттаси йилига 617 сўм маблағни тежаш имконини беради. «СКО-8» кўрак териш машинасининг иш унуми «СКО-4» машинасига нисбатан 20 процент ортиқдир.

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари бу йил яна 6 хил янги қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқаришни ўзлаштиришлари керак. Ҳозир бу машиналарни ишлаб чиқаришга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Минерал ўғитлар ишлаб чиқарадиган химия корхоналарининг ишлаб чиқариш қувватини оширишда «Ўзбекхиммаш» заводи коллективининг тутган ўрни ҳам муҳимдир. Бу корхона коллективи беш йилликнинг учинчи йилида плиндан ташқари 500 минг сўмлик химия аппаратлари ва компрессорлар ишлаб чиқариш мажбуриятини олган эди. Бу мажбурият муваффақиятли бажарилди.

1968 йил ичида «Ўзбекхиммаш» заводи Березники сода заводи, Кировакан, Новгород, Кемерово, Навоий, Чирчиқ химия комбинатлари, Фарғона азот ўғитлари заводи сингари 42 химия корхонасига ўз маҳсулотларини етказиб берди. Корхона коллективи 1969 йилда янада унумли ишлаш режаларини тузмоқда.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларидан илҳомланган Чирчиқ саноат корхоналарининг меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигимизни тез суръатлар билан ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш учун курашмоқдалар.

М. МИРАЗИМОВ.

ҚАШҚАДАРЁ область, Шаҳрисабз шаҳридаги «Ҳужум» бадиий буюмлар фабрикасининг илғор тўқувчиси Ибодат Сафарова смена топшириқларини сурункасига оширib бажаряпти. Ҳозир у янги йилнинг март ойи ҳисобига ишламоқда.

А. Тўраев фотоси.

Расмий хабарлар

АВСТРИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XX СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

ВЕНА, 3 январь. (ТАСС). Бугун бу ерда Австрия Коммунистик партиясининг XX съезди ўз ишини бошлади. Австрия Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Марказий Комитет секретари Фридль Фюрнберг съезд делегатларига табрик нутқи билан мурожаат қилди.

Съездда Венгрия, ГДР, Ғарбий Берлин, Чехословакия, Югославия, ГФР, Италия, Франция ва бошқа мамлакатлардан келган меҳмонлар — коммунистик ҳамда ишчи партияларнинг делегациялари қатнашмоқдалар.

Съезд ишида КПСС делегацияси қатнашмоқда. Делегация составида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов (делегация раҳбари) ва КПСС Москва область комитетининг иккинчи секретари В. С. Папутин бор.

Съезд делегатлари ва меҳмонлар Австрия Коммунистик партиясининг фахрий раиси, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг кўзга кўринган арбоби Иоганн Коплениг хотирасини бир дақиқалик сукунат билан эслаб ўтдилар.

Съезд кун тартиби тасдиқланиб, комиссиялар сайланганидан кейин сиёсий аҳвол ва партиянинг вазифаси тўғрисида Австрия Коммунистик партиясининг раиси Франц Мури Австрия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот докладини қилди.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ СЛОВАКИЯДА

БРАТИСЛАВА, 4 январь. (ТАСС мухбири ва «Правда» махсус мухбири). ЧКП Марказий Комитетининг таклифига биноан Чехословакияда меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев бошчилигидаги КПСС делегацияси кеча Словакия Социалистик Республикасининг пойтахти — Братиславага келди.

Уша куни СССРнинг ЧССРдаги элчиси С. В. Червоненко ҳам Братиславага келди.

ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва секретари В. Биляк Словакия бўйлаб сафарда совет делегациясига ҳамроҳлик қилмоқда.

КПСС делегацияси Братислава аэродромидан Братислава градига йўл олди. Бу ерда уларни Словакия Миллий кенгашининг раиси О. Клоноч, Словакия Миллий кенгаши раисининг ўринбосарлари Я. Малина, Р. Сабо, М. Жамович ва бул қилди. Братислава градида бўлган учрашувда ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва секретари В. Биляк, Словакия Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари, Словакия Миллий кенгаши ҳамда Словакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Тушдан кейин делегация Словакия Компартияси Ғарбий Словакия область комитетига таъриф буюрди.

Сўнгра делегация аъзолари икки группага бўлиниб, Братислава корхоналарида бўлдилар. Кечкурун делегация Чехословакия — Совет дўстлиги иттифоқи Словакия Марказий Комитетининг меҳмони бўлди.

ШОЛИ КЎПАЯДИ

«Колхоз ва совхозларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларн етиштиришни кўпайтиришлари ва қатъий плиндан ташқари маҳсулот сотиш учун уларни рағбатлантириш мақсадида плиндан ташқари дон харид қилганлиги учун рағбатлантиришдаги мавжуд тартибни бошқа баъзи қишлоқ хўжалик маҳсулотларига нисбатан ҳам жорий қилиш зарур».

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1968 йил 31 октябрда қабул қилган қарорндан.

◆ ◆

Колхоз партия комитетининг секретари Ўразбой Йўлдошев Пленум қарори тўғрисида суҳбат ўтказганида юқоридаги жумлаларни алоҳида таъкидлади.

— Маълумки, колхозимиз асосан пахта ва шоли етиштиради. 1968 йили давлатга плиндаги 2800 тонна ўрнига 3203 тонна шоли сотдик. Демак, плиндан ташқари тайёрланган шоли — 403 тонна. Мавжуд тартибга кўра, плиндан ташқари харид қилинган дон учун 50 процент устама мукофот тўланади. Агар бу тартиб шолига нисбатан ҳам жорий қилинса, бир центнер шолининг асосий харид баҳоси 30 сўмга, плиндан ташқари сотганлик учун яна 15 сўм қўшилади, яъни давлат ҳар центнер шоли учун 45 сўм тўлайди. Биз плиндан зиёд тайёрланган 403 тонна шолига қанча қўшимча ҳақ олишимизни ҳисоблаб кўринг.

Партком чўт қоқиб, қўшимча фойдани ўзи айтиб берди:

60.450 сўм.

Кекса колхозчи Мадамин Эшчонов партком секретарига савол берди:

— Асосий баҳога қўшимча олинган бу маблағ умумий даромадга қўшиладими?

Жавоб: Албатта! Пленум қарорида яна бир гап айтилган: совхозларда қўшимча олинган маблағнинг бир қисми ишчиларни рағбатлантиришга сарфланади. Бизнинг ҳам рағбатлантириш фондимиз бор. Хуллас, даромад кўпайса, моддий манфаатдорлик ошаверади.

Биз сўзни Пленум қарорндан бошлаганлигимизнинг боиси шуки, КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми ҳужжатлари — қишлоқ меҳнат аҳлининг диққат марказида турибди. Деҳқон партиямиз ғамхўрлигидан чексиз руҳланган ҳолда йилни якунлади, янга ютуқлар сари юришга отланди.

Юқорида Гурлан районидаги «Коммунизм» колхози тўғрисида гап борган эди. Аму соҳилидаги бу колхоз-интернационал хўжалик. Ўзбеклар, корейслар, қозоқлар ва қорақалпоқлар бир оила аъзолари каби елкама-елка туриб меҳнат қилиб, тотув ва иноқ яшамоқдалар.

Хўжалик асосан икки экинга — пахта ва шоли етиштиришга ихтисослашган. Шоли Амударё бўйларига экилади, чунки «мижози» балиққа ўхшайди, сувга ўч. Пахта эса, соҳилдан йирокроқдаги далаларда етиштирилади.

Ўтган йилнинг дастлабки якунлари тўғрисида гап борганда раис Ким Алексей қуйидаги рақамларни келтирди: Бултур 1475 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37,5 центнердан пахта ҳосили йиғиб олинди. Ҳосилдорлик 1967 йилдагига нисбатан гектарига 1,5 центнер ошди. 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 52 центнердан шоли йиғиштирилди. Ялпи шоли ҳосили 1967 йилги 5000 тоннадан бултур 5200 тоннага етказилди, давлатга 2800 тонна ўрнига 3203 тонна шоли сотилди. Плиндан ташқари сотилган 403 тонна шоли хўжаликка қанча қўшимча фойда келтиришини юқорида партком секретари айтиб берган эди.

Колхозда пахта ва шоли етиштиришнинг ҳақиқий усталари йил сайин кўпайиб, янги рекордлар қўймоқдалар. Ҳабибулла Саъдуллаев, Жамила Собирова Матўроз Бекатов ўртоқлар бошчилигидаги бригадалар пахта ҳосилдорлигини 45-48 центнерга етказишди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Пак Николай бошлиқ бригада аъзолари 102 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан шоли йиғиб олдилар. Мадамин Султонов бошлиқ бригадада шоли ҳосилдорлиги 59 центнерга етказилди.

Пахтанинг ҳам, шолининг ҳам даромади чакки эмас. 1967 йили пахтадан бир миллион 890 минг сўм, шолидан бир миллион 487 минг сўм даромад олинган эди. Ҳали узил-кесил ҳисобкитоб қилинмаса ҳам 1968 йилги умумий даромад 500 минг сўм кўпайди. Киши-кунининг қиймати анча ошди.

Биз хўжалик йилига якун ясалгани ҳақида бир колхоз мисолида қисқача гапирдик. Хоразмнинг барча хўжаликлари ҳам йилни яхши якунладилар. КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил октябрь Пленуми қарорлари ва СССР Олий Совети сессияси материаллари машъал область қишлоқ меҳнаткашларининг гайратига-гайрат қўшмоқда.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СЎНМАС СИЙМОЛАР

ИНҚИЛОБЧИ КОММУНИСТ

«Чоризм даврида кўп йиллар сурункасига ишладим, чоризм Октябргача менинг қонимни сўриб келди. Инқилоб мени озод этди. Мен Октябрь иши учун курашга интилдим, лекин ҳозиргача раҳбарлик лавозимларида ишладим, эндиликда жисмоний меҳнатим билан Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашга ҳисса қўшмоқчиман». Мазкур сатрларни йиллар «тамға»си босилган архив ҳужжатлари саҳифасидан ўқиганимизда, унинг муаллифига қизиқиб қолдик. Қалб амри, виждон даъвати билан битилган ушбу сатрлар тагида **«Тошпўлат Ўрозбоев. 1930 йил»** деган жумла бор.

Дарвоқе, бу ким? Унинг босиб ўтган ҳаёт йўли-чи?

Тошпўлат Ўрозбоев Қўқон шаҳрида камбағал мешкоб оиласида туғилди, суяги қотмасданоқ отасига ишда кўмаклашди. Кўчама-кўча сув оқалаб, кунни тунга улади. 1890 йили, 21 ёшида Тошкентга йўл олди ва гишт заводига ишга кирди. Аммо кишдик қони тўкилган Қўқон, қариндош-уруғлар уни ўзига тортарди. Унинг заводга ишга кирганига ҳам 15 йил бўлибди. Кўп ўтмай, у Қўқонга қайтди. Аммо «эски тос, эски ҳаммом». Бу ердаги пахта тозалаш заводига ишга жойлашди. Ижтимоий муҳитнинг маразли иллатлари ҳаддан ташқари қашшоқ турмуш, ишсизлик, очарчилик, йўқсиллигу, ноилликни кўргач, ўзича бунинг сабабини излади. Илғор фикрдаги рус ишчиларининг таъсирида аста-секин бунинг сабабини тушуна борди. Қарабсизки, чоризм ва маҳаллий бойларнинг яна бир «гўркови» етишмоқда эди.

Кейинчалик у заводда қора ишчи бўлиб ишлайди. Орадан беш йил ўтгач, темир йўлга ишга ўтади.

Биринчи жаҳон империалистик уруши. Барча соҳада бўлганидек, темир йўл ҳам ҳарбий юкларни ташиш билан банд. Кўз ўнгида содир бўлаётган бу манзарани кўриб, Т. Ўрозбоев: — Наҳотки, одамлар тер тўкиб етиштирган шунча нарсани ўзбошимчалик билан урушга жўнатаётган бўлсалар. Бу маҳсулотлар қилич ва милтиқ билан йиғилмоқда,— дерди ҳамроҳларига.

У полиция таъқибига қарамай халқ ичида ташвиқот ва тарғибот ишларини олиб бораверди. Тошпўлатнинг бу ишларидан сўнг полиция уни махсус назорат остига олади. Буни пайқаган Ўрозбоев яна Қўқондан чиқиб кетади. Бир неча йил Фарғона водийсининг бир қишлоғидан иккинчисига ўтиб, яшириниб юришга мажбур бўлади.

1917 йилнинг февраль. Халқни уч юз йилдан ортиқ истибдод исканжасида тутган Романовлар сулоласи емирилди. Подшо Николай II тахтдан ағдарилди, буржуа-демократик революцияси ғалаба қозонди. Ўрозбоев Қўқонга қайтиб, темир йўлда ўз касбида ишлай бошлади, революцион ҳаракатда фаол иштирок этди.

Питер ишчилари, солдатлари ва матрослари қўли билан бошланган инқилоб бонги акс-садосини Тошпўлат Ўрозбоев шодуҳуррамлик билан кутиб олди. Енг шимариб, Қўқонда Совет органларининг ўрнатишда ва мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашда қатнашди.

1918 йилдан бери партия аъзоси Ҳожимурод Худойбердиевнинг хотирасига қараганда, Тошпўлат маҳаллий бойлар ва рус буржуазиясини бирлаштирган «Қўқон мухторияти»га кескин зарба беришда қатнашган маҳаллий ишчиларнинг бири бўлган. У «мухторият» тарафдорларини Октябрь инқилоби самарасини барбод қилиш, ўз ҳукмронлигини қайта тиклаш учун уринишдир, деб чиққан ва маҳаллий меҳнаткашларни Советларнинг ашаддий душманлари тепасида турган бу «мухториятга» қарши курашга, Совет ҳокимияти, ишчи ва деҳқон депутатлари Қўқон шаҳар, уезд Советини ҳимоя қилишга чақирган.

1918 йил февралида қизил гвардиячилар билан «мухторият»чилар ўртасида кескин жанглар бўлиб ўтди. Бунда қизил гвардиячи — ишчи Т. Ўрозбоев ҳам қўлида қурол олиб, жанг қилди. 22 февралда «Қўқон мухторияти» тугатилиб, бу ерда ҳам Совет ҳокимияти ўрнатилди.

У нотиқ, партиянинг қобилиятли ишчи агитатори сифатида В. И. Ленин, Коммунистик партия ва Совет ҳокимияти амалга ошираётган тадбирларни оддий тилда, содда ва тушунарли қилиб, халққа етказарди. Қўқоннинг раста ва бозорларида, мачит ва чойхоналарида партия жангчиси Т. Ўрозбоевнинг оташин сўзлари жаранглаб эшитиларди. Айниқса, 1918 йилнинг февралида у Коммунистик партия аъзолигига қабул қилингач, Қўқон темир йўл ишчилари орасида тез-тез сўзга чиқадиган бўлиб қолди.

Ишчи большевик Тошпўлатнинг гапи аниқ, ҳақиқат бўлгани учун меҳнат аҳлига маъқул тушарди. Чунки у. Ленин партияси сиёсати ҳақида гапирарди. Бу сиёсат эса меҳнат аҳлининг асрий эзгу ниятлари, кўнглидаги мақсадини ўзида мужассамлаштирган. 1918 йилнинг ноябрь ойида Қўқон темир йўл большевиклари Т. Ўрозбоевни ўз большевистик ячейкаларининг секретари этиб сайладилар. Бу маслакдошларининг унга бўлган чексиз ишончининг рамзи эди. Буни оқлаш керак! Ҳўш, бунинг учун ишни нимадан бошлаш лозим деган савол унинг фикри зикрини чулғаб олади. У ишни мусулмон меҳнаткашларининг илғор фарзандларини партия сафига тортишдан бошлади. Чунки бу энг қийин ишлардан бири эди. Вазият оғир. Ҳарбий интервенция ва гражданлар уруши давом этмоқда. Аламзада синфий душманлар — қулоқлар, босмачилар қурол тиғини большевикларга қарши қаратган.

Актив ва ташаббускор Т. Ўрозбоев большевикларга таянib, партиянинг мақсади ва вазифаси, тузилиши ҳақида кўплаб суҳбатлар ўтказди. Самарали меҳнат зое кетмади. Кўплаб ишчи, деҳқон ва ҳунармандлар партияга кира бошлади. 1918 йил охирига келиб, у Туркистон Коммунистик партияси Қўқон мусулмон коммунистлари секциясига бошчилик қилди. Қўқон меҳнаткашлари орасида ҳақли равишда катта обрў-эътибор қозонди.

Тошпўлат Ўрозбоев социализм учун олиб борилган синфий курашда ўсди, тобланди ва чиниқди. 1919 йил ноябрида Фарғонага В. И. Ленин йўллаган маси билан большевик Ф. И. Олошчекин келган эди, Ўртоқ Олошчекин областда революцион комитет тузишни тавсия этди. Область ҳаётининг барча соҳаларини давр талабига мослаб марказлаштириш учун тузилган революцион комитет ҳайъатига Т. Ўрозбоев аъзо, сўнгра раис қилиб тайинланди. (Маълумки, Қўқон ревкомининг биринчи раиси большевик Е. А. Бабушкин бўлган эди). 1920 йил апрелда Фарғонага атоқли сарқарда М. В. Фрунзе келиб, маҳаллий халқнинг босмачиларга қарши курашига бошчилик қилди. Ўртоқ Фрунзе Т. Ўрозбоев билан бирга расмга тушди, унинг уйига меҳмон сифатида ташриф буюрди.

1921 йил. Туркистоннинг кўп ерларида бўлганидек, Фарғона водийсида ва Шарқий Бухорода чет эл империалистлари ва маҳаллий буржуа миллатчиларидан кўмак олиб турган босмачилар галасига қарши жиддий кураш бораётган пайт. Вазият мураккаб бўлишидан қатъи назар душманга қарши курашиш, мамлакатнинг ядган чиққан халқ хўжалигини тиклаш ва кишилик тарихида биринчи бўлиб, социализм пойдеворини барпо этиш вазифаси кун тартибида турарди. 1921 йилда жаҳон меҳнаткашларининг нигоҳи Москвага қаратилганди. Чунки бу ерда РКП(б) X съезди иш бошлаган эди. Унинг ишида Туркистон коммунистлари вакиллари орасида Т. Ўрозбоев ҳам бор эди.

Съезд кун тартибида озиқ-овқат разверстқасидан озиқ-овқат солиғига ўтиш, миллий масала ва бошқа кўпгина масалалар бор эди. Бу масалалар муҳокама қилинганда мунозара жуда қизиб кетади. Съезднинг кўпчилик делегатлари қаторида Туркистон Марказий Ижроия Комитети Президиумининг аъзоси жасоратли коммунист Т. Ўрозбоев троцкийчиларга қақшатқич зарба бериб, В. И. Ленин позициясини сидқидилдан ёқлаб чиқади. Худди шу съезд ўз ишини давом эттирётганда Кронштадтда аксил инқилобчиларнинг исёни бошланади. Съезд ўз ишини тамомлаган кун (16 март) делегатлардан 300 киши К. Е. Ворошилов бошчилигида Кронштадт исёнини бостиришга юборилади. Булар орасида большевик Т. Ўрозбоев ҳам бор эди.

Доҳий Т. Ўрозбоевни партия топшириғи, давлат иши, халқ манфаати йўлида жонини ҳам қурбон қилишга тайёр турган, фидоий, партия ва давлатнинг ажойиб арбоби сифатида ҳурмат қиларди. Тошпўлат Ўрозбоев В. И. Ленинниинг қадрдонларидай бири эди. Т. Ўрозбоев Туркистоннинг иқтисодий, сиёсий ва маданий аҳволи ҳақида Ильичга хатлар ёзар, тез-тез доҳий ҳузурида бўлиб, маслаҳатлар оларди. Жумладан, 1921 йилнинг 21 мартида Т. Ўрозбоев бир группа коммунистлар билан биргаликда РКП(б) Туркбюросининг иши ва состави ҳақида Ленинга мактуб йўллади. Унда олға сурилган фикр ва мулоҳазалар, таклифларнинг кўпчилигини Ленин ва РКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси маъқуллади ва қўллаб-қувватлади.

Ушбу мақолани ёзишдан олдин, аллома олим, Тошкент политехника институтининг ректори, академик, ўз соҳасининг йирик билимдони некса большевикининг ўғли Муҳаммад Ўрозбоев ҳузурида бўлдик. **«Ғалаба курашсиз бўлмайди, ҳар қандай мушкулликни чидам билан бартараф этиш, софдиллик, келажакка комил ишонч билан қараш — халқ бахт-саодати йўлида хизмат қиладиган ҳар бир кишининг асосий фазилатларидан, дердилар отам»** — деб эслайди олим. Дарҳақиқат, Т. Ўрозбоевнинг ҳаёт йўли ва жўшқин революцион фаолияти унинг бу сўзларининг амалий исботи эди.

Моҳир ташкилотчи, нотиқ, толмас жангчи Тошпўлат Ўрозбоев 1920-1923 йилларда область ревкомига аъзо, Туркистон Советлари Марказий Ижроия Комитетининг босмачиларга қарши кураш вакили, Қизил Армиянинг 8-бригадасида сиёсий ходим бўлиб ишлади. 1923-1925 йилларда эса Фарғона область революцион трибуналига аъзо бўлиб, босмачиларга қирон солди. Бетма-бет туриб душман билан жанг қилди, инқилоб ғалабасини кўз қорачиғидай ҳимоя қилди. 1925-1930 йилларда у Фарғона область партия контроль комитети партия коллегиясининг секретари ва ишчи-деҳқон инспекцияси коллегиясида ишлади. Партия ва ҳукуматимизнинг барча топшириғини сидқидилдан бажарган бу ажойиб сиймо 1930-1932 йилларда Қўқон темир йўлида кузатувчи бўлиб ишлади. 1942 йилгача давлатдан пенсия олиб турди. 73 ёшида вафот этди.

Фарғона водийсининг меҳнаткашлари Тошпўлат Ўрозбоевни «ишчи ота» деб аташарди. Ҳақиқатда ҳам у меҳнаткашларнинг севимли ва эътиборли отахони эди.

Ҳужжатларни варақлар эканмиз, ишчи ота 1919-1924 йилларда Туркистон Советлари Марказий Ижроия Комитетига аъзо, Туркистон Компартияси Марказкомига аъзо, Бутунроссия Советларининг VIII—IX съездлари иштирокчиси ва Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети аъзолигига кандидат эканлигидан хабардор бўлдик. Ажойиб большевик М. И. Калинин Т. Ўрозбоевга бир неча марта масъулиятли вазифалар юклатилган ваколат берган.

Халқимиз ўзининг ана шундай отаҳин революционери, булоқ сувидек мусаффо қалб эгаси бўлган большевик фарзандлари билан фахрланса арзийди.

А. АКРОМОВ,
Ў. АБДУАЗИМОВ.

Янгиликлар, ХУШХАБАРЛАР

НОДИР ҚУЛЕЗМА

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ғафур Ғулом номли Қўқон адабиёт музейи илмий ходимлари улуғ ўзбек шоири Алишер Навоийнинг XVI аср иккинчи ярмида битилган «Хамса»сини топдилар.

Топилган китобда 296 саҳифа бўлиб, уларда Навоийнинг ҳозирга қадар номаълум бўлган байтлари бор. Уларда шоир туркий-форсий луғатини содда талқин қилиб берган. Нодир китобда «Фарҳод ва Ширин» достонига ишланган уч бадиий миниатюра бор.

Қўлёзма реставрация қилингандан сўнг, музейга қўйилади.

ЯНГИАРИҚ ЧИРОҚЛАРИ

Янги йил арафасида Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз посёлкасининг кўчалари электр нурлари билан чароғон бўлди. Энергия Таҳлатош ГРЭСидан олинди. «Узсельэлектрострой» трестининг механизациялаштирилган 10-кўчма колоннаси коллективи ўтган йили Хоразмда 1000 километрдан зиёд электр сими тортди, 200 электр подстанцияси қурди. Янгиариқ областда ёппасига электрлаштирилган 5-райондир.

ЖАМОАТЧИ ЛЕКТОРЛАР

Тошкент шаҳар партия комитети ҳузурида жамоатчилик асосида лекторлар группаси тузилди. Унинг составида Тошкент олий ўқув юртлари, Тошкент олий партия мактаби ижтимоий фанлар кафедраларининг профессорлари ва ўқитувчилари, таниқли олимлардан иборат салкам 150 киши бор. Шаҳар партия комитети штатсиз лекторлар группасига бошчилик қилишни рус тили ва адабиёти институтининг КПСС тарихи кафедраси мудири, доцент С. М. Аҳмедова топширди.

Лекторлар группасининг асосий вазифаси Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг қарорларини кенг пропаганда қилишдир.

В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига бағишланган лекциялар биринчи планга қўйилган.

Лекторлар группаси ўз ишини 7 секция — КПСС тарихи, философия, илмий коммунизм, сиёсий иқтисод, халқаро ҳаёт, Совет давлати ва ҳуқуқи, адабиёт ва санъат секциялари бўйича ўтказиб боради.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. «Андижон» нефть конининг нефтчиларн қудуқларни механизация воситасида марказлашган усулда бошқаришни биринчи бўлиб амалга оширдилар. Ҳозир бу ерда барча 292 та қудуқ марказлашган бошқариш пультига уланди. Аниқ аппаратлар ёрдамда операторлар ер остидаги ускуналарнинг бузуқ жойларини аниқлашлари мумкин. Суратларда: (юқорида) телединомоскопировка бўйича инженер Галина Семкина ва (пастда) оператор Карим Азимовлар иш устида.

Р. Ашуров фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ТОҒДА ВОДОПРОВОД

Кўкбулоқда булоқ кўп. Тоғнинг деярли ҳар бир қоясидан, ёнбағридан чашмалар оқиб ётибди. Булоқ сувлари шу пайтгача бефойда оқди.

Майда булоқлар асбест трубалар орқали бирлаштирилиб, чорва фермаларига, экинзорларга оқизилмоқда. Тоғли «Кўкбулоқ» совхозининг Галабулоқ ва Обираван қишлоқларига қувурлардан булоқ сувлари оқмоқда.

Қ. РАҲИМОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.
Қамаши район.

МИРМУҲСИН.

НЕВАРА

ДОСТОН

I.

Шаҳар четн, овлоқ кўча,
Кўҳна маҳалла бўйлаб,
Бир солдат юрар ўйчан,
Сабз урган лабда мўйлаб,
Юрар, одамларга ортиқ
Гап қотмас, у тортинчоқ,
Боғ кўчада кезар нега?
Фикрин тортиниш қайси боғ?
Баъзан пастан девордан у
Кўз ташлар салқин боққа,
Кўз ташлайди ишкомга-ю
Сўрига, ёргучоққа,
Уркан пахса девор оша
Пишиб ётар шафтоли.
Солдат йигит қайга шошар,
Бошда эмас хаёли.
Солдат йигит—ўрис бола
Қайга шайланиб қолди?
Бизнинг кўҳна бу маҳалла
Нчра айланиб қолди?
Бўғотан том ва ўймакор
Эшикларда нигоҳи.
Таҳдир, ўчоқ... ва менн бор
Тикилиб қолар гоҳи.
Балқиб Мажнун, ўзбек қизи
Қалбига солмиш тугён.
Тополмасдан у юлдузни,
Ишқ ўтида ёнар жон?

II.

Сертонча, кўҳна айвон
Устунларда чамбарак.
Осуда бунда жаҳон —
Нотинчликдан йўқ дарак.
Томга ёйилмиш макка,
Супада ош қовоқлар.
Буй чўзмишдн фаланка,
Виқор билан тераклар.
Аҳқир жийдазор ҳиди.
Қовунлар шакар-палак.
Тераксзорлар ортида
Гувуллайди шаршарак.
Этигининг тўқ-тўқиндан
Гоҳ чупаос солар лайча.
Кучукчанинг дўқидан
Парвойи унинг қанча!
Жимдак шарму тортиниш,
Жимдак бор ҳижолати.
Кимни излар? Нима иш?
Ким ўзи? Нима оти?

III.

Уч кун ўтиб, у йигит
Кўйлакда бўлди пайдо...
Ҳарбий кийимини ечиб
Келибди шундоқ яйдоқ.
Кўзи кўк, қоши қамон
Бу йигитни таниғшар.
Биз сирн борден ёмон,
Нигоҳлар бўлди ништар.
Тоғни қумсаб излаган
Кажлирек кўзи бежо —
Эй, юраги бўзлаган,
Юрагингга ишқми жо?
Уч кун ўтиб у яна
Ҳарбий кийимда пайдо...
Ҳеч ким унн билмасдн,
Қалби нимага шайдо?

IV.

Азм толлар остида
Анҳор узра қурилган —
Сўрига келиб чўнди.
Чанқаб лаблар қурнган.
Ҳушманзара ва салқин
Чойхона жонга ором,
Йўқ иссиғу чанг, сокин...
Узгарди бирдан олам.
Салом берди тўрдаги
Елгиз ўтирган чолга.
Узбекча жавоб қилди,
Таклиф этди у чойга,

СОЛДАТ

Биламайсизми, отахон,
Шу ерлик Норбибини?

ЧОЛ

Эрканни сўра мендан...
(Гапни ёқтирмай жияни,
Чол жим қолди бир нафас..)
Кимнинг оиласи у?
Шундоқ савол бер ўғлим.

СОЛДАТ

Билмайман... Уч ҳафтадир
Излайман, қотди мия.
На адрес бордир манда,
На аниқ фамилия...
Биламан шу томонда,
Яшайдилар Норбибн.
Ешлари ҳам чамамда
Саксондан ошиқроқлар...
Суратлари бор, бироқ
Узоқда... Уйимизда...,
У кишини қидириб,
Топмасам бўлмас сира!

ЧОЛ

Урис болам — солдат йигит,
Кимсан? Наслу насабинг?
Дилингдаги борини айт,
Бузилмасин асабинг
Қаерликсан? Норбувини
Нега излаб юрибсан?
Айт бу заҳмат боисини,
Елибсан, югурибсан?
Бу ерликлар бир неча бор
Кўришибди кўчада.
Юрармнсан кимгадир зор,
Паришонмнсан жуда.
Ҳомиладор бир хотинга
Берибсан сув нелтириб.
Бир кампир-ла тиллашолмай
Турибсан хўп қалтираб.
Ҳаммасини эшитдик биз,
Дилингда бор бир нола...
Юрагингни очгин, болам,
Дил дардини дил олар.
Бир Норбувн—Жарариқда,
Бири яшар Кўнчада.
Бир Норбувн Зоғариқда,
Бирн бизнинг кўчада...
Қайси бирин изларкинсан,
Аввал айтгин, ўзинг кимсан?
Норбувилар анча-мунча,
Анча-мухча опамиз.
Дунёдан ўтмаган бўлса
Сен айтганни топамиз.
Гапир, ўзинг қаерликсан?

СОЛДАТ

Туғилган юртим узоқ —
Қанча эллардан нарн.
Уртада бор қанча боғ,
Дарё-ю ўрмонлари,
Денгизлар бор ўртада —
Пиёда етиб бўлмас.
Поездлар югуради,
Самолётга чўт эмас!
Иқлими анча салқин,
Кўм-кўк ўрмонларга бой.
Борсангиз, сизга жуда
Ёқиб қолади, бобой.
Брест дейдилар номин,
Қаҳрамон, гўзал шаҳар.
Лой билан эмас, томин
Сопол билан ёпилар.
Бизда ёғоч уйлар кўп...
Бизда сигир, қўйлар кўп...
Емишру қор, бўрон кўп...
Исмим менинг — Асқарбек,
Аҳмадбек бўлган отам,
Онам исми — Мария...

ЧОЛ

Э—э—э, бундоқ дегин, ўғлим!

V.

Ўрнидан қўзғалди чол,
Солдат билан кўришди,
Тор кўчалардан оша,
Жарариққа юришди...
Кўримсиз бир эшикнинг
Қаршисида тўхташди.
Сўнгра артиб этигин,
Ҳовлига мўралашди.
Юраги урди дук-дук,
Бегона остонада.
Бегонами бу уй? Йўқ!
Олов ёнди жонида.
Бу уйга у фарзанд-ку
Эшитган ёнғоқ ана!
Ҳовлига нирарқан у
Излайди, қани она?
Ариқ, айвонга боқар,
Танишдек ҳар бир чизиқ.
Тил билмасди мутлақо,
Ана шунисн қизиқ!

ЧОЛ

Бунда чиқинг! Ким бор,
ҳо-о-ой!..

КАМПИР

Бу ёдаман, Маҳкамбо-о-ой!

ЧОЛ

Бошлаб келдим бу йигитни,
Аҳмадбекнинг ўғлиман.
Бувимни кўрайин деб,
Келдим бунга тўғри ман.
Бир ой аввал ҳарбийга
Чақирилдим, ёш етди.
У ерда ҳариндошлар
Бувингни топ дейишди.
Тошкентга келишимда —
Қидирдим кўчаларни.
Сизни ўйлаб, уйқусиз
Ўтказиб кечаларни.
Брестда, уйимизда
Туради суратингиз.
Олтин билан ёзилган
Норбибн деб отингиз.
Мен чақалоқ қолибман,
Отам-онам ўлганда.
Фёдор тоғам боқибди,
Бўлдим унинг фарзанди.
Онам номи — Мария,
Урушда бўлган ҳалок.
Асқарбек,— менинг номим,
Мен қолибман чақалоқ...

VI.

Жарариқлик Аҳмадбек
Чақирилди ҳарбийга.
Шарқлик йигит дулдулдек
Чопди юртнинг Ғарбига.
Камар боғлаб, устига
Шинель нийди азамат.
Ҳарбу зарбни ўрганди
Қўлларида автомат...
Кўл ўтмай, ноғиқоний
Бошланиб қолди уруш.
Тўкилди инсон қони,
Қиёмат... юриш, суруш...
Шу ерлик Марияни
Севган эди Аҳмадбек...
Брестнинг боғларида
Туғилганди муҳаббат...
Бир йилча севишганлар
Қувнашганди топиб бахт.
Таҳдирни боғловдилар,
Бир умрга ўша вақт.
Ушанда ёш Мария
Қолганди ҳомиладор.
Урининг ғулларини
Босган эди машъум қор...
Мария туғди ўғил,
Кампирга елка тутди.
Кампир бўлса уни қучиб,
Узлигини унутди.
Тоғдек елка мушгипарнинг
Сиғмас эди бағрига.
Ҳилвираган ориқ кўкси
Баробарн баҳрга...
Солдат йигит — ўрис бола
Кампирга жовдирарди.
Ҳамма гапни пайқарди-ю
Гапиролмай турарди.

ЧОЛ

Гапир, деди чол солдатга,
Урисча гапир, болам!
Юрак яқин бўлгандан сўнг,
Яқин бўлади калом.
Бувинг яхши тушунади,
Билмайдиган одам йўқ.
Урис болам—дуруст болам,
Юрагингни қилгин тўқ.
Гапир болам, гапир жиян,
Гапирабер тортинмай!
Бувинг яхши тушунади,
Бечора йиғлар тинмай...

СОЛДАТ

Бувижон, мен — неварангиз,
Аҳмадбекнинг ўғлиман.
Бувимни кўрайин деб,
Келдим бунга тўғри ман.
Бир ой аввал ҳарбийга
Чақирилдим, ёш етди.
У ерда ҳариндошлар
Бувингни топ дейишди.
Тошкентга келишимда —
Қидирдим кўчаларни.
Сизни ўйлаб, уйқусиз
Ўтказиб кечаларни.
Брестда, уйимизда
Туради суратингиз.
Олтин билан ёзилган
Норбибн деб отингиз.
Мен чақалоқ қолибман,
Отам-онам ўлганда.
Фёдор тоғам боқибди,
Бўлдим унинг фарзанди.
Онам номи — Мария,
Урушда бўлган ҳалок.
Асқарбек,— менинг номим,
Мен қолибман чақалоқ...

VII.

Излаб келган рус невара
Шу куни қолди тунаб.
Солдат йигит тўғрисида
Маҳаллада дув-дув гап...
Катта-кичик, қизу жувон
Кириштдилар қовлига.
Бузи ўтирар бир жаҳон,
Боқиб тўймас ўғлига.
«Солдат йигит, зап азамат,
Урса тоғ бўлар талқон.
Фъзли эмн аломат,
Кўкраги темир қалқон...»
«Солдат йигит шунча жойдан
Излаб келти бувисин.
Узбекми рус—бирдир,
жондош
Рус бола омон бўлсин...»
«Солдат йигит юрагида
Меҳрибонлик оташи.
Йиғламаган эди, бунда
Киприкка инди ёшн...»
«Узоқ юртда, Шимол ёнда
Туғилган ўзбек келди.
Кўнглимизда олов ёнди,
Келиб кўнглимиз билди...»

* * * * * * * * *
* * * * * * * * *

VIII.

Эртасига Норбу—ойим
Берди натта зиёфат.
«Менга етказди худойим,
Ўғлимни ютмай офат.
Жамолингни кўрдим, мендан
Сўнг қоларим, зиёйим.
Аҳмадбегим ўлган бўлса,
Асқарбегим—зурёдим...»
Маҳалладан йиришдн
Уруғлар; мазо-мазо...
Дўстларга югуришдн,
Ҳаммадан бувн ризо.
Қариндошлар, қўшнилар,
Кирнб кўнглнн шод этди.
Овлоқ, жимжит кўчасин
Байрамдек обод этди.
Неварам излаб кебди,
Соғ бўлсин деб кўчқорим—
Каттакон кўчқор сўйди,
Деди: сенинки борим.
Қизлари, келинлари
Ташиб келди, неси бор.
Қариндошларин кўриб,
Мамнун ўтирар шунқор.
Узбекча таомил деб —
Кийгизди беқасам тўн.
Қийиқ боғлашди белга,
Манглайига сўриб ун.
Кийгизишди тўппини,
Сўнг қучоқлашди унн.

IX.

Ҳарбий машндан бўшаганда,
Баъзан тинним кунлари,
Келишини қилмас канда.
Ухламайман, деб тунлари,
Бувн кутар бетоқат...
Кўриб тур дерди фақат.

КАМПИР

Сен келмасанг, Асқарбек
Худди ўлаётгандек
Қоронғи бўлар дунё —
Узингсан, бўтам, зиё...
Йўқотиб қўйганимни
Топиб олдим, полвоним.
Ўғлимнинг ўғлисан-ку,
Кўз нурим, қадрдоним.
Юзларингга бокиб шундоқ
Аҳмадбекни кўраман,
Кўнгли кўнглнинг наби оппоқ,
Қони ҳам қуюқ, камон.
Кийим кийсе ярашарди,
Ярашгандай бўйингга.
Энди ўзим, Асқаргинам
Бош бўлайин тўйингга.
Мажруҳ эдим, узилганди
Дилимнинг бир пораси.
Узинг даво бўлдинг болам,
Битди дилим ярасн.

X.

Эрта байрам деган куни
Келди яна невара.
Кўрмоқ неран қадрдонни
Ахир бу кун арафа.
Бувижонни қўймай асло
Машинага ўтқазди.
Енда фарзанд, жўлда асо
Лочиндек қанот ёзди.
Эртага улуғ байрам
Бугун қизгин арафа.
Лагерь безанган бирам,
Еш солдатлар минг нафар
Саф тортиб турди ўйлда.
Автомат—қурол қўлда.
Норбувн машинадан
Тушаркан Асқар билан —
Уч офицер келиб шу дам
Честь беришди Бувига.
Таклиф этиб ичнарига
Нозу-неъмат тўла стол
Енига ўтқазишди.
Дуо қилди жуфтлаб у қўл...
Аччиқ чой тутқазишди.
Дунёда йўқ бари бор.
Орден тақкан офицерлар
Бувига фармон бардор.
Файзу ҳажжн яратиб,
Оркестр янграр тинмай.
Узлигига қаратиб,
Командирлар турар шай.
Ташлашиб, шаҳдам қадам
Утар мардлар—алифнад.
Майдонга тўлган одам —
Ҳарбийлар эди фақат.
Баланд—пнябар: ўртада
У турар кўксида қўл.
Саф тортиб ўтар рота.
Утар бундан бутун полк.
Утар эдн ўғнлар —
Невара, чеварасн...
Бир сафга тизилганди
Янгитларнинг сараси.
Барин ўзи туққандай
Змизгандай барини,
Бор энан шунча ўғли,
Кенг тутарди бағрини.
Бутун саф унга боқиб,
Утар эдн қилт этмай,
Розиман, деди Бувн —
Ризолнкка йўқди чек.
Улмаган энан ўғлим,
Минг бўлгн бир Аҳмадбек,
Кафтнни кафтга қўшиб,
Ҳаммани қилди дуо.
Ҳажжн ила жўшиб,
Турар кенса дил фидо.

1968.

УНВОН МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

П. Н. БЕСЕДИНГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика қишлоқ хўжалигидаги кўп йиллик ва самарали илмий-тадқиқот иши учун Ленин орденли Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институти (СоюзНИХИ) директорининг илмий ишлар бўйича ўринбосари Павел Николаевич **Бесединга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Я. П. КЕТКО ВА Ю. К. МЕЛЬКУМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИХТИРОЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Пахтачиликни комплекс механизациялаш учун қишлоқ хўжалик машиналари конструкцияларини яратиш, ўзлаштириш ва уларни кўплаб ишлаб чиқариш соҳасида эришган муваффақиятлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи» фахрий унвони берилсин:

Кетко Яков Петрович — пахтачилик машиналари давлат махсус конструкторлик бюроси пахта териш аппаратлари бўлимининг етакчи конструктори.

Мелькумов Юрий Константинович — пахтачилик машиналари давлат махсус конструкторлик бюроси пневмогидроқурилмалар бўлимининг етакчи конструктори.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ю. Н. ВЕРЕШЧАГИН, В. М. ВЛАСОВЕЦ ВА И. С. ШЕВЧЕНКОГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН РАЦИОНАЛИЗАТОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Корхоналарга катта иқтисодий самара келтирган рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқиш ва жорий қилиш соҳасидаги самарали иши ва эришган муваффақиятлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор» фахрий унвони берилсин:

Верешчагин Юрий Николаевич — Ўзбекистон трактор йиғув заводи тишли узатқичлар лабораториясининг бошлиғи.

Власовец Виталий Михайлович — «Ташавтомаш» заводининг конструктор инженери.

Шевченко Иван Степанович — «Ташсельмаш» заводининг бош металлурги.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Я. И. МАТОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССРда капитал қурилишни ривожлантириш ишидаги хизматлари учун СССР Транспорт қурилиши министрлиги бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Яков Иосифович **Матовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. В. ШЕФФЕРГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АГРОНОМ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўсимликларни ҳимоя қилиш ва карантин соҳасидаги самарали иши учун СССР Иттифоқи Қишлоқ хўжалиги министрлигининг Ўзбекистон ССР бўйича ўсимликлар карантини давлат инспекцияси карантин лабораториясининг директори Валентин Владимирович **Шефферга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ш. ҲАСАНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Матбуотда узоқ йил, самарали ишлагани ва маданиятни ривожлантиришдаги хизматлари учун Бухоро район «Ленин байроғи» газетасининг редактори Шукур **Ҳасановга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. Т. КОЧАРОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада спортчи ёшларни тарбиялаш соҳасидаги узоқ йиллик ва самарали иши учун Й. Охунбобоев номли Тошкент спорт ўйинлари олий маҳорат мактабининг директори Арминак Тигранович **Кочаровга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

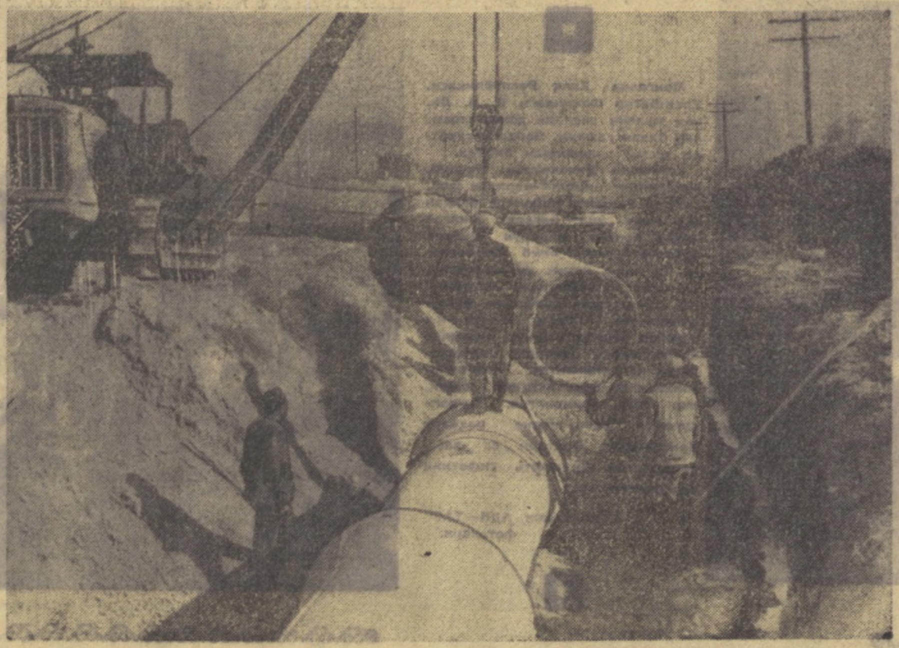
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 3 январь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

«Тошкентвино» комбинати юқори меҳнат кўрсаткичларига эришганлиги учун ва ташкил этилганлигининг юз йиллиги муносабати билан комбинатнинг бир группа ходимлари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

«Ўзтрансспецстрой»га қарашли Андижон бошқармаси Пахтакор — Мундуз қувурини ётқизишга киришди. Шу кунгача 5000 метрдан ортиқ узунликда қувур ётқизилди. Меҳнатда жонбозлик кўрсатиб ишлаётган Мирҳомилов ва Аҳмедов ўртоқлар бошлиқ бригадалар янги йилнинг биринчи квартали топшириғини ҳам адо этиш арафасида. Суратда: Пахтакор — Мундуз участкасида қувур ётқизиш пайти.

С. Рихсиев фотоси.

ЧИРЧИҚ электрохимия комбинати коллективи В. И. Лениннинг туғилганига 100 йил тўлишини муносиб кутиб олиш учун ғайрат кўрсатмоқда. Доҳий юбилейини меҳнат совғалари билан кутиб олишга аҳд қилган Людмила Кейс топшириқларни ўз вақтида ва сифатли бажариш учун, қишлоқ хўжалигига сифатли минерал ўғит етказиб бериш учун курашяпти. Суратда: Л. Кейс.

И. Глауберзон фотоси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ К. А. МЕРЕЦКОВНИ ДАФН ҚИЛИШ МАРОСИМИ

3 январда Москва атоқли ҳарбий арбоб, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Маршали Кирилл Афанасьевич Мерецков билан видолашди.

...М. В. Фрунзе номли Совет Армияси Марказий уйининг Қизил байроқли зали. Баланд супачада гулчамбарлар, гулдасталар орасида К. А. Мерецковнинг ҳоки солинган қути турибди.

Соат 12.30 минут. Марҳумнинг ҳоки қўйилган жойга кириш тўхтатилади. Дафн маросимини уюштириш комиссиясининг аъзолари мотам садолари остида Совет Армияси Марказий уйи биносидан марҳумнинг ҳоки солинган қутини олиб чиқиб, катафалкка ўрнатадилар.

Союзлар уйида мотам юриши қатнашчиларини Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари кутиб олдилар.

Марҳумнинг ҳоки солинган қути катафалкдан тўп лафетига қўйилади.

...Қизил майдон. Бу ерда Москва меҳнаткашларининг жуда кўп намояндалари ҳозир бўлдилар. Минбарларда Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг маршаллари, генераллари, адмираллари ва офицерлари, СССР ва РСФСР министрлари, партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, граждандар ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари турибдилар. Ҳозир бўлган кишилар орасида чет мамлакатлар элчихоналари хузуридаги ҳарбий, ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво атташелари ҳам бор.

Мотам юриши В. И. Ленин Мавзолейи олдига келганда тўхтайди. К. А. Мерецковнинг ҳоки солинган қути тўп лафетидан олиниб, постаментга қўйилади.

Г. И. Воронов, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар Мавзолей минбарига кўтариладилар.

Дафн маросимини уюштириш комиссиясининг раиси Совет Иттифоқи Маршали И. Х. Баграмян КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг топширувига биноан мотам митингини очади.

— Маршал Мерецковнинг бутун ҳаёти, деди И. Х. Баграмян, биз учун Коммунистик партияга, социалистик ватанга садоқат билан хизмат қилиш намунаси бўлиб қолади. У совет жангчиларининг ва бутун совет халқининг хотирасида ҳамиша сақланиб қолади.

Митингда СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи, Совет Иттифоқи Маршали М. В. Захаров, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Л. А. Борисов, полк командири, гвардиячи полковник Г. К. Моисеев сўзга чиқдилар.

Мотам митинги тугади. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари К. А. Мерецковнинг ҳоки солинган қутини кўтариб, Кремль деворлари сари йўл оладилар. Артиллерия салюти садолари остида қутини девор токчасига ўрнатиб, мармар плита билан ёпиб қўйдилар. Мармар плитага қуйидаги сўзлар ёзиб қўйилган.

**Кирилл Афанасьевич
МЕРЕЦКОВ**

7 / 18—97 / VI   30 / 19—68 / XII

Совет Иттифоқи гимни янграйди.

Совет Армиясининг жангчилари Совет Иттифоқи Маршали марҳум К. А. Мерецковга сўнгги ҳарбий эҳтиромларини кўрсатиб, шаҳдам қадамлар билан Мавзолей олдидан ўтадилар. (ТАСС).

МАРКСИЗМ ВА ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ

СССР Ташқи ишлар министрлигининг Матбуот бўлими КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти билан биргаликда 3 январда Москвада совет ва чет эл журналистлари учун уюштирган матбуот конференцияси марксизм ва пролетар интернационализми темасига бағишланди.

Матбуот конференциясини СССР Ташқи ишлар министрлиги Матбуот бўлимининг мудири Л. М. Замятин очди. У марксизм-ленинизм институтининг директори, академик П. Н. Федосеевга сўз берди.

— Ишчилар синфи ва унинг авангарди бўлган коммунистик ва ишчи партиялари ўз курашида, — дейди, жумладан, П. Н. Федосеев, — муштарак идеология — маркча-ленинча назарияга амал қилмоқда. Бу назария пролетариатга ўз олдида турган проблемаларни илмий жиҳатдан ҳал қилиш учун мустаҳкам воситагина бўлиб қолмай, шу билан бирга дунёнинг турли қисмида капитал ҳокимиятига қарши кураш олиб бораётган миллионлаб кишиларни мустаҳкам ғоявий алоқалар билан бирлаштиради.

Пролетар интернационализми халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг ажралмас хусусиятигина бўлиб қолмай, шу билан бирга марксистик назариянинг энг муҳим таркибий қисми, муҳим характеристикаси ҳамдир. Пролетар интернационализми назарияда ва практикада революцион пролетариатнинг илмий дунёқараши бўлган марксизм билан чамбарчас боғлангандир. Революцион пролетариатнинг илмий дунёқараши вужудга келган дастлабки пайтларданоқ интернационал характерга эгадир.

Академик П. Н. Федосеев журналистларнинг саволларига жавоб қайтарди.

(ТАСС).

ЁШЛАР — КЕЛАЖАГИМИЗ

Яқинда Алишер Навоий номидаги маданият уйида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан Чилонзор район маданият бўлими «Ёшлар келажагимиз» деган темада кеча ўтказди. Кечага революция ветеранлари — кекса коммунистлар, район меҳнаткашларининг вакиллари келдилар. 1917 йилдан КПСС аъзоси Т. Бобоев, Фарғона водийсида босмачиларга қарши курашда фаол қатнашган революция ветерани Х. Эрназаров, М. Бадалов ўртоқлар жанговар йиллар хотираларини мароқ билан сўзлаб бердилар. Оталар жасорати, фарзандлар камолоти ҳақида, ёшлик, ахлоқ-одоб тўғрисида ажойиб фикр олишув бўлди, қизиқарли мисоллар келтирилди.

Кеча охирида пойтахт театрлари санъаткорлари иштирокида концерт қўйиб берилди. Кеча мароқли ўтди.

А. РАҲИМОВ.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

БОР ОТАНГГА, БОР ОНАНГГА...

Жиззах томонларда Лола исмли бир қиз яшаркан. У бувисининг иссиқ бағрида ўсганидан ота-онасини яхши танимаскан ҳам. Ленин 3-синфга қатнайбошлаганда совуқ тушиб, қор ёғибди. Мактабга борай деса оёғида ботинкаси, эгнида пальтоси йўқ. Бувисининг қарилик пенсияси эса рўзғоргагина етаркан.

Лоланинг жудаям хўрлиги келиб кетибди. Охири у ота-онам қаерда, нега қарашмайди? — деб сўрабди бувисидан.

— Уларни ер ютган...

— Қўйсангиз-чи, — дебди Лола жиддий, — Санобар опани «сенинг онанг» дейишяпти-ку.

— Ундай бўлса, бор онангга, ёрдам сўра...

Лола бориб: Ахир қизингизман-ку, раҳмингиз келмайдими? — депти Санобарга.

— Эҳ бечора қизим, — дебди кўз ёши қилиб онаси, — мен нима ҳам қилардим. Ахир ўзга рўзғордаман. Яхшиси бор отангга. Сени тирик етим қолдириб ялло қилиб юраверадими, айт кийим-кечак олиб берсин.

Кейин Лола отасини излаб кетибди. Лекин уни тополмабди. Чунки у курортда экан. Бу ердагилар ҳам уни «яхшиси бор онангга, ахир қизисан-ку, қарашади» деб жўнатиб юборишибди. Лола ҳалиям отаси билан онасиникига қатнаб юрган эмиш.

Бироқ, Жиззах район прокурори ҳам, халқ судидаги ўртоқлар ҳам бағри тош ота Рустам Едгоров билан бемеҳр она Санобарни инсофга чақириш, қизчага нафақа ундириб бериш ўрнига Бувиниса кампир билан набираси Лолани овораи сарсон қилишмоқда. Бири бор отангга деб унга юборса, бири бор онангга деб бунга юборади.

Оилани бузган виждонсиз Рустам Едгоров бўлса даволаниш баҳонасида Қримда ишлаб юрибди. У «қизчам кўриб қолса, осилиб олмасин» деб Жиззах районининг «Москва» колхозидаги уйига ҳам яширин келиб, яширин кетаркан.

Бу ажаб савдоларни Бувиниса кампирдан эшитиб, кўнглим жудаям бўшашиб кетди. Шунда қизини кекса кампирга қолдириб инсоний бурчини унутган Рустам ва Санобар, қолаверса прокуратурадаги ўртоқларнинг кўнгли тош экан-да, деб ўйлаб қолдим.

РАҚИБЛАР

Йўқ, ҳикоямиз бир гўзални севиб қолган икки йигит, ёки сўнгги беллашувга чиққан паҳлавонлар ҳақида эмас. У она билан бола ҳақида.

Ростини айтганда кишининг ишонгиси келмайди ҳам. Лекин, бордию радиодан:

«Дунёда энг улуғ зот ким десанг, ёрим, онам дерман.

Кўзимнинг нури гавҳари, вафодорим, онам дерман», қўшиғи янграб қолса, Аҳмаджон уни шартта ўчириб қўяди.

У кунлардан бир кун райижрокомга бориб:

— Биз Чилонзордаги 14 уй, 17 квартирада турамиз. Квартирамиз тўрт хонали. Шуни битта бир хонали, битта уч хонали уй билан алмаштириб берсангиз.

— Нега энди?!

— Шу, онамиз билан ҳеч чиқиша олмаяпмиз...

— Е товба...

— Ҳа, — деди Аҳмаджон, — онамнинг дастидан Чилонзордаги шинам уйимни ташлаб кетмоқчиман. У бизга кун бермаяпти. Қари кампирга ким қўйибди ишлашни. Одати ёмон... Яна менинг устимдан шикоят қилганини айтмайсизми?

Аҳмаджон райижроком раиси хонасидан эшикка чиқса, онаси — 2-троллейбус депосининг кондуктори Соҳиба Аҳмаджонова ҳам навбатда турган экан.

— Эҳ, — деди ўғил онасига қараб тишларини ғижирлатаркан, — ажаб савдоларга қолдим-ку сиздан...

— Нима-нима?!

Она-бола тортишишганича райижрокомдан чиқиб кетишди. Эшитишимизча, улар ҳалиям жанжаллашиб юришган эмиш. Қизиқ, биров онага зор, биров қайдайди...

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

„ОЧИҒИНИ АЙТСАМ..."

ФЕЛЬЕТОН

Оталиқ ташкилотлари ҳақида гап юритишдан олдин оталиқнинг ўзи нима, хўп десангиз, аввало шуни бир кўриб чиқсак. Катта совет энциклопедиясида мана бундай сўзлар битилган: «Оталиқ бу Совет Иттифоқидаги жамоатчилик ҳаракатининг бир формаси бўлиб, бир ташкилотнинг иккинчи ташкилотга, бир коллективнинг иккинчи бир коллективга узвий давом этадиган дўстона ёрдамидир...» Келтирилган ажойиб мисолларни таржима қилишдан тийилиб, рухсатингиз билан, оталиқ сўзини грамматик анализ қилиб кўрсак. «Оталиқ» ота сўзидан келиб чиққан экан, оталар ҳар хил бўларкан. Ўз ота, ўгай ота, меҳрибон ота, бемеҳр ота... Оталиқ-чи? Оталиқ ҳам ҳар хил бўлар экан. Меҳрибон оталиқ, бемеҳр, бепарво оталиқ. Бемеҳр ота фарзандидан юз ўгириб, унга қарамай қўйса баъзан судга бериб алимент ундириб олинади. Оталиқ қилаётган ташкилот ўз оталиғидаги ташкилотга бепарво, бемеҳр бўлса-чи?, уни қайси судга берасиз-у, қайси йўл билан «алимент» ундириб оласиз!

Октябрь районидаги 134-мактабга шу райондаги «Кож-галантерея» комбинатини биркитиб қўйишган, ҳа район партия комитети биркитиб қўйган! Ўз ихтиёрлари билан оталиққа олиш бу корхона раҳбарларининг етти ухлаб тушига ҳам кирмаса керак-да, шунинг учун ҳам биркитиб:

— Оталиқ қиласизлар. Ҳар жиҳатдан ёрдам берасизлар! — деб қайта-қайта тайинлаб ҳам қўйишган. Тайинлаб қўйган кунларидан бошлаб, ўша мактабнинг вакили комбинатга қатнай вериб нақ оёқдан қолиб кетди.

— Хўш? — деб сўрайди комбинат директори С. Тян.

— Яна ўша масалада... — секин гап бошлайди вакил.

— Қайси масала эди?

— Кеча айтдим-ку.

— Хўш, кеча нима деб эдингиз?

— Мактабга ёрдам масаласи...

— Нега энди ёрдам берар эканмиз?!

— Ахир бизни оталиққа олгансизлар.

— Э, шундай денг!... Партномга учрашинг.

Партком завкомга учрашинг дейди. Завком раиси бош инженерга йўлиқинг дейди. Бош инженер елкасини қисиб:

— Товба! — деб қўяди.

— Нега товба дейсиз, ахир бизни оталиққа олгансизлар!

— Оталиққа олган бўлсак нима, ашула айтиб берайми?

— Ашула эмас, ёрдам керак.

— Унда бухгалтерга учрашинг...

Бухгалтер К. Ванюкова ўтган йили тахта билан бўёқ берганмиз, ўша ҳам етар деб гапни қисқа қилиб қўя қолади. Комбинат волейболда ўйналадиган, футболда тепиладиган ҳар хил тўплар ишлаб чиқаради, сиёҳу, дастурхонлар ишлаб чиқаради, баъзан ана шуларнинг ичида битта-яримтаси брак ҳам бўлиб қолади-ку, ўшаларини ташлаб юборгунча бизга берсанглар дейишса бухгалтер хурсанд бўлиб:

— Марҳамат! — деб қўяди.

— Хўш қачон олайлик?

— Аввал счёт келтирасизлар.

— Қанақа счёт?

— Банкага пул ўтказасизлар-да, счётини келтирасизлар...

Ана холос, банкага пул тўлаб оталиқ ташкилотидан ёрдам олгандан кўра тўппа-тўғри магазиндан олаберган маъқул эмасми.

Трактор йиғув заводи 165-мактабга оталиқ қилади. Бутун мактабни капитал ремонт қилиб берди, ўғил-қизларимиз мазза қилиб машғулот ўтказишсин деб физика, химия кабинетларини қуриб, ўзлари жиҳозлаб беришди. Мактабнинг клубини кенгайтириб, биргаликда ҳар хил кечалар, йиғилишлар ўтказадиган бўлишди. Ишчи-ёшларнинг ўқишини назорат қилиб туриш учун цехларда махсус журналлар очишган, шу ишчи-ёшларга атаб сменали мактаб қуриш тайёргарлигини кўришяпти.

Мана буни оталиқ ташкилоти деса бўлади!

Биринчи мактаб-интернат ўқувчиларига «Средазиреовхозстрой» оталиқ қиляпти. «Ёруғ хоналарда ўқимоқчимисизлар,— марҳамат, полу-парталар яроқлаб турсин дейсизларми — марҳамат, тажриба устахоналари керакми — марҳамат, лекин яхши ўқийсизлар, яхши ўқимасанглар нақ қулоқларингдан чўзиб қўямиз», дейишиб салкам 30 минг сўм сарфлаб мактабни қайтадан жиҳозлаб беришди.

Мана буни оталиқ деса бўлади.

«Кож-галантерея» билан 134-мактаб ўртасида 5-6 тўп масаласида ҳар хил дилсиёҳликлар бўлиб турган маҳалда директор билан учрашиб қолдик. Сафрон Иванович Тян ростгўй, очиқ кўнгил йигит экан.

— Очиғини айтайми? — деди у гапни айлантириб ўтирмай.

— Айтинг-чи.

— Очиғини айтсам... Ишлар чатоқ!

— Нимаси чатоқ?

— Ўз оталиғимиздаги мактаб қаердалигини билмайман. Яна очиғини айтсам олтмиш саккизинчи йили ҳеч қандай ёрдам бермадик. Яна очиғини айтадиган бўлсак.... йўқ, очиғини партком отпускадан қайтгандан кейин айтаман...

Тян-ку, очиғини айтди-я. Аммо 65-мактабга оталиқ қилаётган «Реммебель» комбинати директори Д. Нек ғирт ёлғончи экан. Ёлғончилар ҳар хил бўлади. Бир хили ёлғон сўзлаётганда кўзини беркитиб олади, яна бир хили кўзини бақрайтириб туриб гапираверади. Нек охирги хилидан экан. Мактаб директори Шаламаев комбинат мутлақо ёрдам бермагани, ёрдам берамиз деб боплаб алдагани ҳатто мактабда бўладиган ҳар хил кечаларга таклиф билетлари юборишганда келамиз деб келишмаганини қуйиб-пишиб сўзлаб берган эди. Д. Нек мактабда бўлганимиздан бехабар бўлса керак, сўз бошлашимиз билан:

— Оҳ-оҳ-оҳ! — деб кўзларини сузиб, лабларини чапиллатиб қўйди. — шунақанги оталиқ қиляпмизки, бошқалар биздан ўрнак олсин!

Шундан кейин комбинат директорини ҳеч тўхтатиб бўлмади. Мактабнинг партасидан тортиб доскасигача шахсан ўзи тепасида туриб ремонт қилдириб бергани, ўқув-тарбия ишларини мустаҳкамлашда енг шимариб, жонбозлик кўрсатаётгани, мактабдан тез-тез хабар олиб тургани — эсига нима келса гапираверди.

— Кечирасиз, сизлар қайси мактабга оталиқ қиласиз ўзи?— деб гапни бўлдик.

— Қайси мактаблиги... эсимда йўқ.

— Шу мактаб қаерда ўзи?

— Қаердалиги... ёдимдан кўтарилибди.

— Директорини танийсизми?

— Қайси бир кенгашда бир учрашувдик.

— Охирги марта мактабда қачон бўлдингиз?

— Яқинда.

— Масалан?

— Аниқ эслай олмай турибман.

— Қанча мебелни ремонт қилдириб бердингиз?

— Ҳаммасини.

— Аниқроғи?

Директор цех бошлиғини чақиртириб, «бу йил оталиғимиздаги мактабнинг қанча мебелини ремонт қилиб берганимизни бу кишига тушунтириб беринг» деб тайинлади.

— Битта ҳам... — шошилиб деди цех бошлиғи.

— Нима?!

— Ваъда бердик-у, алдаб қўйдик.

Энг қизиғи шундаки, «Реммебель» комбинати райондаги кўпчилик мактабларнинг мебелини ремонт қилиб берган, ўз оталиғидаги мактабни эса алдаган, жуда боплаб алдаган.

Ана энди ўзингиз айтинг-чи, «Кож-галантерея», «Реммебель» комбинатларининг оталиғини нимага ўхшатса бўлади. Ўгай оталиққами, йўқ, ундан ҳам баттар.

Афтидан ўртоқ Тян билан ўртоқ Нек оталиққа олиш сингари олийжаноб бир ҳаракатни ҳисоботларда қайд қилиш учун керак бўладиган бир иш деб ўйлашса керак. Бўлмаса, ҳалигача ўз оталиқларидаги мактабни районнинг қайси бурчагида турищини билиб олишмаган бўлармиди, 134-мактаб ҳалигача ўқув устахонаси қуролмай меҳнат дарсларининг қўшни мактабга бориб ўтиб келяпти-ю, ўртоқ Тян бўлса, «...очиғини айтсам, партком отпускадан қайтсинчи...» деб юрибди-я.

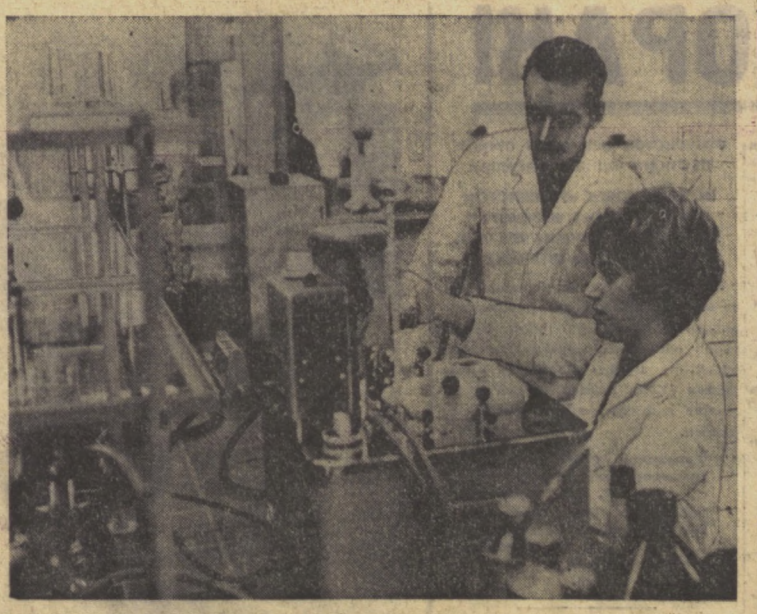
Худойберди ТЎХТАБОЕВ.

Монголия Халқ Республикаси, Улан-Батор шаҳридаги В. И. Ленин музейи заллари доимо одамлар билан гавжум. Чапдаги суратда: музей залларидан бирида.

Германия Демократик Республикасининг шимоли-шарқида жойлашган Гримвен районида бундан бир неча йил илгари очилган нефть конида қидирув ишлари муваффақиятли олиб борилмоқда. Бу ерда немис мутахассислари Совет Иттифоқидан келтирилган техникадан самарали фойдаланишяпти. Совет Иттифоқи нефтчиларининг чуқур қудуқлар қазиб, нефть чиқариш методларини қўлланишяпти. Ҳозиргининг ўзидаёқ бу ерда кўпгина қудуқлар ишга туширилган. Ўнгдаги суратда лаборатория раҳбари Ханс-Иоахим Фентцан ва лаборант Ильзе Ян нефть сифатини текширяптилар.

В. Мастюков, АДН—ТАСС фотолари.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

1966 ЙИЛДА ЧИҚАРИЛГАН

3% ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИ

20-ютуқлар тиражининг

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1968 йил 30 декабрда Москва шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма йигирма уч разрядидаги серия ва облигацияларининг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
101074	23*)	500
101235	17*)	500
101448	20*)	1.000
102758	15*)	500
103369	41*)	500
103447	1—50	100
103479	23*)	500
103765	44*)	500
104616	06*)	500
106546	13*)	500
106868	1—50	100
107284	05*)	2.500
107770	1—50	40
107865	1—50	40
108312	24*)	1.000
108499	09*)	500
110387	1—50	100
110858	15*)	500
111429	20*)	500
111434	01*)	500
114434	1—50	100
114585	07*)	500
115269	1—50	100
116019	1—50	40
116425	24*)	5.000
116655	09*)	1.000
116862	28*)	500
117142	39*)	2.500
118361	1—50	40
118665	1—50	40
118771	15*)	1.000
118861	01*)	500
118901	01*)	500
119744	1—50	40
120002	49*)	1.000
120228	42*)	500
120308	03*)	500
120973	35*)	500
121319	09*)	500
121848	49*)	500
121893	47*)	500
122925	47*)	500
123243	16*)	500
123315	1—50	40
123535	23*)	500
123790	10*)	500
124300	26*)	500
125541	33*)	500
125779	26*)	500
125970	1—50	40
126261	1—50	40
126447	1—50	40
127453	41*)	500
128011	45*)	500
128329	40*)	500
128916	16*)	500
129439	32*)	500
131075	1—50	40
131387	16*)	500
132731	23*)	500
133640	29*)	500
133874	37*)	500
135081	06*)	500
135265	24*)	2.500
136962	23*)	500
137475	01*)	500
137790	32*)	1.000
138154	47*)	500
139355	1—50	40
139478	02*)	500
139616	32*)	500
139942	33*)	500
140122	42*)	500
141609	40*)	500
143323	34*)	500
143903	1—50	40
144310	18*)	500
144815	11*)	500
144927	15*)	500
145637	03*)	500
145705	1—50	100
145739	1—50	40
146482	10*)	500
148015	48*)	500
148423	1—50	40
148698	31*)	500
149149	11*)	1.000
149155	40*)	500
149176	50*)	500
149743	49*)	500
149983	16*)	500
150380	50*)	500
150710	16*)	500
151603	28*)	500
151630	1—50	40
152035	22*)	500
152497	1—50	40
153658	27*)	500
153670	03*)	500
155531	17*)	500
155583	1—50	40
155684	17*)	500
156558	21*)	500
157262	1—50	40
157674	36*)	500
157867	24*)	500
158475	17*)	1.000
159923	50*)	5.000
159982	1—50	100
160858	09*)	500
161530	14*)	2.500
161906	28*)	500
161988	09*)	500
162596	1—50	40
163083	1—50	40
163577	07*)	500
163745	23*)	500
163851	1—50	40
164285	22*)	1.000
165634	35*)	1.000
166839	07*)	1.000
166990	1—50	100
167310	1—50	40
167351	23*)	500
168064	41*)	500
168566	06*)	500
168755	1—50	40
169015	1—50	40
169689	22*)	500
169961	44*)	500
170123	12*)	1.000
171652	35*)	500
171824	45*)	500
171996	1—50	40
172581	32*)	500
172762	44*)	500
172930	1—50	100
173838	21*)	500
173927	03*)	500
174048	08*)	500
175577	21*)	1.000
175758	06*)	500
175829	05*)	500
178133	21*)	500
178723	23*)	1.000
178906	17*)	500
179023	1—50	40
179523	04*)	500
180144	1—50	100
180195	1—50	40
181179	22*)	500
181717	32*)	1.000
181984	30*)	500
182316	13*)	1.000
182897	30*)	500
182927	1—50	40
183082	1—50	40
183085	11*)	500
183506	1—50	100
183831	50*)	500
184187	29*)	500
184335	12*)	500
184453	30*)	500
186189	1—50	40
186394	1—50	40
186564	04*)	1.000
187036	20*)	500
187421	31*)	2.500
187665	25*)	500
188559	26*)	500
188601	43*)	500
188687	1—50	100
189112	1—50	100
189320	1—50	100
189985	28*)	500
190781	41*)	500
191738	37*)	1.000
191773	10*)	1.000
192503	26*)	500
192510	1—50	100
193607	1—50	40
194750	1—50	40
195373	1—50	40
195395	44*)	500
195703	1—50	40
197832	29*)	500
199129	45*)	1.000
199791	1—50	40

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи комиссиянинг раиси — Москва шаҳар меҳнаткашлар депутатлари Киев район Советининг раиси. П. И. ГРУЗДОВ.

Комиссиянинг масъул секретари Н. В. КУЗНЕЦОВА.

Оламда нима гап

ШОНЛИ ЯКУНЛАР

ГАВАНА, 3 январь. (ТАСС). Бош министр Фидель Кастро неча юз минглаб кубаликларнинг гулдурос қарсаклари остида бундай деди: «Ватанимиз муваффақиятларга эришиб, унинг ажойиб истиқболи намоён бўлаётган ана шу кунларда социалистик лагернинг бирдамлиги ва айниқса Совет Иттифоқининг кўмаги биз учун нақадар зарур бўлганлигини айтиб ўтиш керак. Уша оғир йилларда мамлакатимиз учун бу ёрдам ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди». Фидель Кастро Куба революциясининг 10 йиллиги муносабати билан уюштирилган митингда нутқ сўзлаб, ана шу гапларни айтди.

Митингга ишчилар, деҳқонлар, студентлар, оммавий ташкилотларнинг намояндалари тўпландилар. Минбарда партия раҳбарлари, ҳукумат аъзолари, ишлаб чиқариш илғорлари, чет эллик делегациялар бор эди. Меҳмонлар орасида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. М. Виноградов, совет жамоатчилиги ва совет касаба союзларининг делегациялари ҳам бор эди.

Энг қийин бўлган дастлабки 10 йил тугамоқда, дейди Кастро, энг самарали бўладиган йиллар бошланмоқда. Биз революциянинг бошланғич мактабидан ўтдик, дейиш мумкин, лекин бу революциянинг университет курсини ҳали тугаллаганимиз йўқ. Биз муайян тажриба тўпладик ва меҳнат маромига эришдик. Аввал бизда бундай меҳнат мароми йўқ эди.

Кастро ўтган ўн йил мобайнида эришилган муваффақиятларни санаб ўтди. Маориф, соғлиқни сақлаш, социал таъминот соҳасида, деди у, биз айниқса катта муваффақиятларга эришдик. Идеология ишида, меҳнаткашларнинг онглилигини, интизомини оширишда, уларни сиёсий жиҳатдан тарбиялашда зўр ютуқлар қўлга киритилди. Бу соҳада Куба Латин Америкасидаги бошқа мамлакатларни орқада қолдирди.

Бироқ, деб нутқини давом эттирди нотиқ, революция мустаҳкам иқтисодий негизга таяниши лозим. Худди ана шу соҳада халқимиз олдида энг катта қийинчиликлар бор эди ва ҳозир ҳам мана шундай қийинчиликлар турибди.

Кастро 1970 йилда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши революциягача бўлган даврдаги даражадан икки баравар ошиб кетиши лозимлигини нўрсатиб ўтди. Бу муваффақиятга, деди у, халқнинг куч-ғайрати, уюшқоқлигининг ўсганлиги ва тажрибаси туфайли эришамиз.

Кастро ирригация системалари қурилиши, ўғитлардан фойдаланиш, йўллар қуриш, мамлакат қишлоқ хўжалигига техниканы жорий этиш ҳақидаги маълумотларни келтириб ўтди. Ҳатто об-ҳаво қурғоқ келган шароитда ҳам 1970 йилда 10 миллион тонна қанд-шакар ишлаб чиқаришга эришамиз, деди у. Лекин бунинг учун ҳали кўп ишлашга тўғри келади.

Ҳукумат бундан буён ҳам экономиканы, айниқса қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш, янгидан-янги резерваларни қидириб топиш қийинчиликларни бартараф этади, деб таъкидлаб ўтди Кастро. У кубаликларни хўжалигини рационал юритишга, тежамкор бўлишга ва ҳамма нарсани иқтисод қилишга даъват этди.

Кастро Вьетнам проблемаси устида тўхталиб, Америка империализми Вьетнамда мағлубиятга учради, деди. АҚШ ниҳоят буни тушуниши ва ўз қўшинларини Вьетнамдан олиб чиқиб кетиши лозим. У Вьетнам халқининг қаҳрамонлигига юксак баҳо бериб, Куба халқи Вьетнам халқи билан бирдам эканлигини таъкидлади.

Сўнгра Куба Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари бошқа социалистик мамлакатлар Кубага бераётган ёрдам масаласига тўхталиб ўтди. Мамлакатимиз, деди у, эришган муваффақиятлари ва келажакдаги ажойиб истиқболлари муносабати билан ҳозир қувонишга ҳақлидир. Лекин бу муваффақиятларнинг ҳаммасига мамлакатимизнинг танҳо ўзи эришди, деб айта олмаймиз.

Ишлаб чиқаришимиз инқирозга учраган дастлабки йилларда, деди у, Кубага маҳсулотлар етказиб берилди. Хавфхатар кескинлашган бир пайтда мамлакатимизга қурол-яроғ етказиб берилди. Ғоят қимматбўлган бу қурол-яроғни биз текин олдик. Маҳсулот етказиб берилганлиги учун биз қўпинча ҳақ тўлай олмадик. Лекин бу ҳол Кубага маҳсулот етказиб беришга халақит бермади. Қисқа қилиб айтганда, адолатли бўлиш учун биз ана шу ёрдам мамлакатимиз учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди, деб айтишимиз керак.

Ф. Кастро ўз нутқининг охирида 1969 йилни «ҳал қилувчи куч-ғайрат саралаш йили» деб аташни таклиф этди.

САХОВАТ

ХАНОЙ, 3 январь. (ТАСС). Озодлик матбуот агентлигининг хабар беришича, Озодлик халқ қуролли кучлари қўмондонлигининг қарорига асосан, Озодлик халқ қуролли кучларининг вакиллари Шарқий Намбода АҚШ қўшинларидан олинган уч ҳарбий асирни Америка тарафига топширдилар. Асир топшириш маросими вилоят маркази Тэйниндан бир неча километр ғарби-жанубда бўлди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ЗАРБАЛАРИ

ХАНОЙ, 3 январь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Озодлик халқ қуролли кучларининг марказий плато районида ҳаракат қилаётган отрядлари ўтган йилнинг декабрь ойи мобайнида душманнинг салкам 1800 солдатини сафдан чиқардилар, деб хабар беради Озодлик матбуот агентлиги. Шу вақт мобайнида улар душманнинг 119 ҳарбий транспорт воситаларини, жумладан 53 танки ва бронетранспортёрини яксон қилдилар. Душманнинг 43 самолёти ва вертолётини уриб туширдилар ёки аэродромларда яксон қилдилар ҳамда беш ўқ-дори омборини ёндириб юбордилар.

ЯНА ИҒВОГАРЛИКЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 3 январь. (ТАСС). Камбоджанинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий ваколатхонаси Америка—Сайгон ҳарбийларининг Камбоджага қарши яна қуролли иғвогарликлари хусусида Хавфсизлик Кенгашининг раҳбарлари мактуб йўллади.

1968 йилнинг 19 ва 21 декабрида, дейилади мактубда, Америка — Сайгон қуролли кучларининг бўлинмалари Кхмер территориясига қарата миномёт ўти очдилар. Камбоджалик бир неча деҳқон яраадор бўлди.

АҚШДА ЖИНОЯТЧИЛИК КЎПАЙМОҚДА

ВАШИНГТОН, 3 январь. (ТАСС). 1968 йилда Америка пойтахтида банкларни уриб кетиш сони рекорд даражага етди. 1967 йилда банкларга 29 марта ўғри тушган бўлса, 1968 йилда 102 марта тушди. Янги йил арафаси қароқчилар «Ритгс нэшнд банк»нинг асосий маҳкамасига ҳужум қилиб 1000 доллардан зиёд пулни ўғирлаб кетдилар. Бу маҳкама айни молия министрлигининг рўпарасида ва Оқ уйдан икки минут юриладиган масофада жойлашган.

Банкларни уриб кетиш — ўтган йили АҚШ пойтахтида авж олган кенг жиноятчилик тўлқинининг бир қисмидир, холос. Шаҳар полиция бошқармасининг маълумотларига кўра, ўтган йили Вашингтонда қуролли тўқнашлар умумий сони 1967 йилдагига нисбатан 90 процент кўпайиб, 4600 мартадан ошиб кетган.

ҚАСАМЁД ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

ПРАГА, 3 январь. (ТАСС). Кеча ЧССР президенти Л. Свобода Прага Градида ЧССР янги федерал ҳукумати раиси ва министрларидан қасамёд қабул қилди. Тантанали маросимда ЧКП Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Дубчек, Миллий фронт Марказий Комитетининг раиси Э. Эрбан ва Миллат мажлиси раиси Й. Смрковский ҳозир бўлдилар.

ЧССР президенти федерал ҳукумат ва ҳар икки республиканинг ҳукуматлари фақат иқтисодий соҳадагина эмас, шу билан бирга сиёсий соҳада ҳам аллақачон етилган проблемаларни муваффақият билан ҳал этишни таъминлаш зарур бўлган бир даврда фаолият бошламоқдалар. Бунинг учун, деб давом қилди у, умуман бутун ҳукуматнинг ва ҳар бир ҳукумат аъзосининг алоҳида-алоҳида сиёсий доналиги ва ғайрат билан ишлаши зарур. Шунингдек, давлат аппаратидаги барча ходимлар юқори малака билан ва ижодий ишлаши зарур. Бу ҳам ўчала ҳукумат ва ҳукуматлар барча аъзоларининг ниҳоятда чамбарчас ҳамкорлик қилишларини талаб этади.

Ҳукумат раиси О. Черник жавоб нутқида федерал ҳукумат ЧКП Марказий Комитетининг ноябрь пленуми резолюциясига ҳамда Миллий фронт қарорларига суяниб бошлаган йўлидан боришга қарор берганлигини таъкидлади. Бизнинг мамлакатимиз, деди у, социалистик ҳамдўстлик аъзосидир, биз ташқи сиёсатимизни ана шу фактга суяниб ўтказамиз.

* * *

ПРАГА, 3 январь. (ТАСС). Кеча Словакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг аъзолари ҳукумат раиси Ш. Садовский бошчилигида Братиславада Словакия Миллий кенгаши раиси О. Клокочга қасамёд қилдилар. Ўша куни Словакия ҳукуматининг аъзолари Словакия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусак ҳузурига бордилар. У Словакия коммунистлари номидан Словакиянинг биринчи ҳукуматини тўла қўллаб-қувватлади ҳамда унга ишда муваффақиятлар тилади.

Эронда зилзила

НЬЮ-ЙОРК. 4 январь. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентлигининг мухбири Теҳрондан хабар беради: кеча тушдан кейин Нишопур яқинидаги (Шарқий Эрон) икки қишлоқни силкитган кучли ер ости зилзиласи натижасида беш киши ўлди ва 31 киши оғир ярадор бўлди. Расмий маълумотларга кўра, фалокат юз берган районда тахминан юз уй вайрон бўлган. Қизил шер ва Қуёш ташкилотининг махсус отрядлари зарар кўрганларга ёрдамлашмоқда.

АҚШДА ГРИПП ЭПИДЕМИЯСИ

НЬЮ-ЙОРК, 4 январь. (ТАСС). Қўшма Штатларда гонконг грипп эпидемияси давом этмоқда. Юқумли касалликлар миллий марказининг неча ҳафтабер бершича, ҳозирги вақтда вирусли грипп эпидемияси мамлакатнинг барча эллик штатига ёйилган. Ахборотда ўтган ҳафтада АҚШда гриппдан 652 киши ўлганлиги хабар қилинади.

НИКОЛАЙ ЧАУШЕСКУНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Аджерпресс агентлигининг хабар беришича, Руминия Компартияси Марказий Комитетининг бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат кенгашининг раиси Н. Чаушеску янги йил муносабати билан Руминия гражданларига мурожаат қилди.

У айтдики, 1968 йилда моддий неъматлар ишлаб чиқариш доирасидаги фаолият кенгайди ва яхшиланди, мамлакатни социалистик индустриаллаштириш, қишлоқ хўжалигини модернизациялаш, фан, санъат, маданият тараққиёти бир текис суръатлар билан давом этди, руминлар халқининг миллий бойлиги кўпайди. Миллий даромаднинг ўсиши натижасида шаҳар ва қишлоқлар аҳолисининг моддий фаровонлик ва маънавий турмуш даражаси кўтарилди; социалистик давлат уезслар, шаҳарлар ва коммуналарни иқтисодий ва социал ривожлантиришга, уй-жой қурилишига, меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларига янгидан-янги катта капитал маблағлар ажратди.

Сўнгра Н. Чаушеску мамлакат меҳнаткашлари олдида беш йиллик тўртинчи йилини намунали бажаришдек вазифа турибди, деди. У социалистик Руминияни равнақ топтиришга бағишланган илҳомбахш меҳнатда ишчилар, деҳқонлар, ақлий меҳнат ходимларига янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Н. Чаушеску халқаро аҳвол масалаларига ҳам тўхталиб, тараққиёт кучлари реакция, империализмнинг агрессив планларини барбод этишга муваффақ бўладилар, улар ўз устунликларини исбот этиб, бутун инсониятнинг тинчликка бўлган иродасини ҳурмат этишга мажбур қиладилар, деб ишонч билдирди. (ТАСС).

ПАРИЖДА УЧРАШУВ

ПАРИЖ, 3 январь. (ТАСС). Кеча кечаси бу ерда ВДР делегацияси бошлиғининг ўринбосари Ха Ван Лау билан АҚШ делегацияси бошлиғининг ўринбосари С. Вэнс учрашуви тугалланди.

Тўрт соатдан зиёд давом қилган бугунги учрашув чоғида Ха Ван Лау билан Вэнс Вьетнам юзасидан бўладиган кенгаш билан алоқадор процедура масалаларини муҳокама қилдилар. Томонлар яна келишолмадилар.

ШАҲАРЛИКЛАР УЧУН

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг савдо бошқармаси маълум қиладики, ҳаво кескин совуб кетганлиги муносабати билан Тошкентга Москва прожектор заводида ишлаб чиқарилган электр печларни келтирилди ва сотилмоқда.

Электр печлар «Ташхозкультторг»га қарашли магазинларда — Навоий кўчасидаги 25, Олой бозоридаги 39, Муқимий кўчасидаги «Мингта майда-чуйда», Лабзак кўчасидаги 36, Черданцев массивидаги 31—2-магазинларда ва Тарас Шевченко кўчасидаги бензоколонка рўпарасида) автолавкада сотилаётир.

ҲАР ТЎҒРИДА

МАРСДАГИ КАНАЛЛАР

Инглиз астрономи Эрик Буржез Марснинг Америка космик кемаси «Маринер-4» суратга олган расмини жуда синчиклаб ўрганиб чиқди. Натижада Марс сатҳида кенглиги 45 километрга тенг келадиган ўзан борлигини аниқлади. Шу пайтгача Марсдаги канал деб таҳмин қилинаётган пасттекислик шу бўлса керак, деган хулосага келди.

ДАРОЗ ОДАМЛАР

Африкадаги Нил дарёсининг юқори оқимида яшайдиган нилот қабиласининг кишилари дунёда энг дароз ҳисобланишади. Бу қабиладаги эркакларнинг бўйи ўртача 180 сантиметр, 215 сантиметр узунликдаги эркаклар ҳам жуда кўп учрайди. Бу қабиланинг аёллари ҳам баланд бўйлидир.

БОЛА...

Байкал кўлида жуда ажойиб голомянки балиқлари бор. Бу хил балиқлар дунёдаги бошқа бирор кўл ва денгизларда сира учрамайди. Ялтироқ балиқчалар сувнинг чуқур жойларида яшашади. Уруғ сочиш учун кўлнинг юзасига сузиб чиқишади. Бу балиқлар сувнинг остидаги катта босимга кўникишган. Шу сабабли улар юқорига сузиб чиқишганда ичига ҳаво тўлиб, ёрилиб кетишади. Шунда уларнинг уруғлари сочилиб қолади. Аста-секин бу уруғлар мустақил ҳаёт кечира бошлашади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55—Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 10.00 — Мареи Пегусининг ажиб саргузаштлари (кўп сериали телевизион бадиий фильм), 10.25—«Колокольчик» клуби, 10.55 — Дубравка (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12.15 — Капитан Теннеш (кўп сериали телевизион бадиий фильм), 13.10 — Қувнон бола (қўғирчоқ халқ театрининг спектакли), 16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Оталар жасорати (ўсмирлар учун).

Рус тилида: 17.25—Музика нуқ. ларидан ўн минут, 17.35 — «Ахборот» информацион программаси, 18.05 — Қувноқ ритмлар (фильм-концерт).

Ўзбек тилида: 18.25 — Газалхон ёшлигим («Ёшлик» студияси) 19.25 — «Ахборот» информацион программаси, 19.55 — Чўл чорлайди (телефильм), 20.05 — Бадиий фильм (рус тилида). 21.40 — Кўрсатишлар программаси, 21.45 — Телевизион музикали драмалардан қўшиқлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.30 дан — Фрунзе кўрсатади.

6 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55—Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 11.00 — Капитан Теннеш (кўп сериали телевизион бадиий фильмнинг навбатдаги сериси).

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Петрушканинг саргузаштлари (кичкинтойлар учун Ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.20 — Қорбобонинг саргузаштлари (болалар учун телефильм), 18.50 — Телелингилилар, 19.05 — Туркистонликлар ленинча вахтада (Совет Армияси жангчилари учун), 19.25 — Фотографияни севувчилар клуби, 19.55—Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.00 — Телеянгиликлар, 20.15 — КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қарорлари — амалда. Катта одим, 20.45 — Икки музей (ҳужжатли фильм), 21.05 — Коммен. таторларимизнинг чиқиши, 21.25 —Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/I да Спартак (кундуз), 6/I да Евгений Онегин (кундуз), Чио-Чио-Сан (кеч. кураун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/I да Мудҳиш айбнома (кундуз), Ўғирланган умр (кечқуруи).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/I да Фарғона тонг отгунча (кундуз ва кечқуруи), 6/I да Жон қизлар (кечқуруи).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—Москва цирки артистларининг гас. троллари. Катта янги йил томошалари «Цирқда арча».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 5/I да Ҳоразм «Лазги» ансамблининг концерти.

КИНО

Текширув тажрибасидаги ҳодиса — «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқуруи), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3,5 ва кеч 7 да).

Портдаги воқеа — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқуруи).

Портфелли шайтон — НАВОИЙ номли, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқуруи).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331215. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 336142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—65, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ В. — 4. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02519.